

DIRVA

★★★
THE FIELD

Nr. 65

Rugpiučio-August 24, 1959

Cleveland, Ohio

Sudiev Lietuva, man graudu buvo lankyti savo šalelę...

Iš ružavųjų Amerikos lietuvių ekskursijos Lietuvoje

Okupuoton Lietuvos yra atvežta dvi ružavųjų Amerikos lietuvių grupės, viso 40 klajojančių dūšių. Pirmoji savo išvyką "po plačią Lietuvą" baigė. Antroji grupė, kaip vėliau atvykusi, keliauja autobusu ir pro dulkėm užklotus langus žiūri okupanto pirštu rodomus "laimėjimus".

Tariamie pasiekimai bei laimėjimai labai liūdni. Nereimontuojamos kolchozininkų grytelės susmukusios, langai skudurais užkamšyti, namelių stogai aptrešę, įlinke.

Vieton garsintų kombainų, laukuose švytuoja vienrankiai dalgeliai, kinkuoja nuo kojų nuvaryti kuinai. Kolchozinę baudžiąvą nešą valstiečiai apiplyšę, basi, sunykę.

Mažuose miesteliuose jokių naujų statybų. Kas anksčiau buvo pastatyta, — viskas griūva. Prie duonos krautvėlių trinas eilės se-

nų moterėlių ir daug pusplikių vaikų.

"Ponus amerikonus" vežąs autobusas nesustoja nei prie laukuose plušančių kolchozininkų, nei mažuose miesteliuose. Priskirtas palydas skubiai pasako gyvenvietės pavadinimą, šoferis smarkiau "užgazuoja" motorą, sukelia dulkių debesis ir neria toliau. Okupanto vadinami pasiekimai, laimėjimai, išdirbio procentai skęsta dulkėse, o vėžinami amerikona čiaudulyj. Dėl blogo kelių stovio, kelionė nėra maloni. Daugumas "turistų" turėjo išsimti dirbtinius dantis ir susislopinti kišeniuose.

Užbaigiant viešnagę provincijoje, 1-jai grupei buvo parodyta Telšiai.

Respublikos gatvėn, prie senojo Masčio fabriko, buvo suvaryti įstaigų ir gamyklų darbininkai, okupanto pareigūnai. Keliolika lietuvių įvilktos į tautinius dra-

bužius. Čia ir sustojo "jonus amerikonus" atvežęs autobusas. Masčio fabriko direktorius Vacys Stanys pasveikino "iš už vandenyno atkeliavusius svečius", o lietuvaits įteikė nuvytusių gėlių puokštę.

Prašneko ir Rojus Mizara: "Labai džiaugiamės, atsisostoję ant žemės žemaičių sostinės Telšių... Priimkit Amerikos lietuvių pažangiosios visuomenės broliškus sveikinimus". Sutikimas užsibaigė nelauktoje tyloje: nė plojimų, nė valiavimų. Tylos šamokslą šoko gelbėti drg. Stanys. Keliauninkai buvo pakviesti pirštinių siuvimo cechan. "Žurnalistas" Jakubka susijaudinęs ėmė bandyti pirštinių stiprumą, skaityti siūles, džiaugtis guzikėliais. Širdžiai aprimus, Jakubka pratarė: "15 metų duoną pelniau iš šito darbo. Tik iš netyčių tapau žurnalistu. 15 metų dirbau pirštines, su rankom siūdavome".

Darbininkai nusijuokė iš šio "pirštineto žurnalisto". "Kai mes 15 metų išdirbsime prie pirštinių siuvimo, mus tikrai perves į "Telšių Plūmpio" redaktorus", juokavo jaunas vyrukas.

Pirštinių siuvimo menu domėjosi "amatininkė ir visuomenės veikėja". Kotryna Petrikenė. Ji užmezgė pašnekesį su darbininke Mišutaite ir jai pasakė pamokslėlį: "Jaunoji karta taip entuziastingai dirba. Aš tikiu, kad už kelių metų jūs pralinksite visus gerbūvyj. Labai malonu, kad jūs pasitenkinat to gyvenimo sąlygom ir žiūrit į gyvenimą su aiškia ateitimi į ateitį".

Pirštinių siuvimo cechas buvo parodytas žaibo skuba. Niekam nebuvo leista pasikalbėti pavieniui, išgirsti darbininkų pasiprasakojimų. Drg. Stanys nuolat šaukė: "Skubėkim, krutėkim pirmyn. Neatsilikit. Parodysiu kitus skyrius, kokių ir Amerikoj nematėt".

Persikėlus trikotažo skyriun, klajojančių dūšių pa-

(Nukelta į 3 psl.)

HAVAJAI PENKIASDEŠIMTOJI JUNGTINĖS AMERIKOS VALSTYBĖ

Baltųjų Rūmų ceremonijoje prez. Eisenhoweris rugpiučio 21 d. iškilmingai proklamavo Havajus penkiasdešimtąja Jungtinės Amerikos valstybe. Ta proga buvo atidengta nauja vėliava, kuri taps oficialia 1960 m. liepos 4 d. Trylika baltų ir raudonų juostų liko nepakeistos, bet žvaigždės mėlyname dugne išdėstytos į devylias eiles, pakaitomis po šešias ir penkias.

- Komunistų radijo žiniomis, Peipinge buvo susitikę šiaur. Vietnamo ir komunistinės Kinijos prezidentai. Radijo pranešime nebuvo minėta, apie ką jie tarėsi, tačiau Laosas netrukus paskelbė, kad jie projektuoją neramumus toje karalystėje. Šiaur. Vietnamo prezidentas Peipinge buvo sustojęs, grįždamas iš Maskvos.

- Jaltoje Chruščiovas tariasi su savo sąjungininkais

ir satelitais. Diplomatinuose sluoksniuose manoma, kad ten aptariama būsimojo Chruščiovo-Eisenhowerio susitikimo strategija.

- Plieno darbininkų unija nutarė ateinančią savaitę New Yorkan pasiūsti du atstovus deryboms su pramonė atnaujinti. Streikas tęsiasi jau šestą savaitę, ir daugely vietų streikuojančių darbininkų būklė jau laikoma sunkia.

- Maisto ir pragyvenimo reikmenų kainos pastoviai kilo per pastaruosius keturis mėnesius, liepos mėnesį pasiekdamos naują rekordą. Kainų kilimo priežastimi laikomas mokesčių padidėjimas.

- Prez. Eisenhoweris pasiskyrė penkių asmenų delegaciją ateinančiai Jungt. Tautų sesijai. Į delegaciją paskirtas ir AFL-CIO prezidentas George Meany.

Smulkininkė Elena Kuprevičiūtė - Bergienė, dabar gyvenanti Columbus, Ohio, įvykstančiam Lietuvių Gydytojų Draugijos suvažiavimo koncerte - bankete rugsėjo 6 - 7 d. atliks dalį meninės programos.

Prie žydrojo Dunojaus Kaip praėjo komunistų jaunimo festivalis?

Mūsų korespondento
Vienoje

VIENA. Pasibaigė taikos ir draugystės atleidai; praūžė raudonosios "vieron" laudies kermos. Nuaidėjo bedievių religijos didingi chorai, nuskrido nešventos dvasios pikasiniai karveliai. Nudardėjo ir nedvasios tėveliai, MVD angelai sargai, paskum 200 su viršum didelių autobusų, ratuotų narvelių, kuriuos komunistinių šalių delegatai praleido didžiausią dalį festivalio.

Iš marksizmo - leninizmo Vienoje paliko tik Sovietų pasiuntinybė ir tas senasis tramvajus, ant kurio užrašyta "St. Marx". Ta linija veda į škerdyklų rajoną.

Privažiavo 18,000 delegatų, 6,000 iš komunistų šalių - jų tarpe (ir užsimaskavus) apie 3,000 raudonosios "vieron" kunigėlių - emvedistų. Kelias savaites prieš festivalį Vieną užplūdo apie 2,000 "turistų". Tie "specialistai" smulkiai apžiūrėjo Grinzingo priemiestį ir Ploetzleindorfo jaunimo stovyklą, kur paskui gyveno sovietiniai draugai; svečiavosi Sternwarte ir Porzellangasse rajonuose - sov. pasiuntinybės kvartaluose. Jų mandagumas ir vilkų inteligencija, anot vieniečių, beveik prilgo smogikams, kurie prieš karą panašiai lankėsi Vienoje, ruošdami Austrijos "Anschluso"ą. Tik anie buvo kiek inteligentiškesni.

Liepos 23, po ilgų karščių, pasitaikė audrų, perkūnijų, lietaus; nuo jų nukentėjo geležinkelio linijos, kas vakarinėms ir užjūrinėms delegacijoms šiek tiek trukdo traukiniais pasiekti Vieną - "dešimties dienų reokupacijai". Mieste rengėjai kala paskutinės vinis estradosna, sakomi pamokslai austrų komunistų mušeikų komandoms. Išniukštinėta visos salės, suskaičiuota, kiek įėjimų, kiek išėjimų, nustatyta, kur statyti "apsaugos" postus; bandomi ruporai, ruošiami prožektoriai. - Vienos miesto gyventojai nuduoda, kad jie nieko nemato.

Panašios nuotaikos liepos 24; bet staiga per naktį, šalia festivalinių plakatų atsiranda kitų; įvairiose vietose išdygsta apie 15 kioskų su plakatais "Information", su knygomis, miesto planais, laikraščiais; atsidero eilė nefestivalinių parodų. Visi tie dalykai - ne festivalio programos dalis; kai kas nukreipta prieš komunizmą, kai kas informacinio apie Vakarų pasaulį. Vadinasi "reakcija" pradėjo veikti... Austrų komunistai to laukė - patikrina kišenėje laikomus gelžgalius ir durklus...

Liepos 25 - ima plaukti delegacijos iš kaimyninių komunistinių šalių. Dauguma atgabena-

ma laivais Dunojumi. Tie neparengti, kad juose gyventų tiksliai žmonijos - ir keleiviai iškeliama į krantą, į palapines. Dalyviai keikiasi, nes lyja, šalta, nėra nei išviečių. Šitai gali mybei, gyventi krante (austrai higienos sumetimais uždraudė gyventi laivuose) komunistų saugumas nebuvo pasiruošęs. Palapinių miestelių apsukdami kordonais; pritrūksta austrų, visi nervinasi, darosi agresyvūs. 19 Vienos laikraščių tyliai susitarė neskelbti nieko apie festivalį. Vienas leidėjas pasiūsauna išleisti "Vienos Naujienų" specialinę laidą šešiomis kalbomis - dalyvių informacijai. (Rengėjų laikraštis "Festival" beveik nu-

(Nukelta į 3 psl.)

KELI LIETUVIŠKI VEIKĖJAI LIETUVOS LAISVINIMO DARBE IR JŲ NUODEMINGOS MINTYS...

KAIREJE: Rugpiapūtė Alytaus apskrityje.

J. Kajeckas, A. Trimakas ir V. Sidzikauskas

Published semi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Ass'n. VILTIS, Inc. (Non-profit), 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

Telephone: Henderson 1-6344. Issued in Cleveland every Monday and Thursday.

Editor-in-Chief: Balys Gaidžiūnas.

Second Class Mail Privileges Authorized at Cleveland, Ohio.

Subscription per year in advance: \$8.00. Established in 1915.

Single copy — 10 cents.

Redaktoriai: Vyt. Gedgaudas ir J. P. Palukaitis.

REDAKCIJINĖ KOLEGIJA:

P. Bastys (Toronto), E. Čekienė (Woodhaven), R. Mieželis (Chicago), J. Papienas (Chicago), V. Rastenis (Brooklyn) ir St. Santvaras (So. Boston).

Reikia bendro plano, pasitinkant didžiausį laisvės priešą

Visų kraštų laikraščiuose daug samprotavimų apie Chruščiovo pakvietimą lankyti JAV ir Eisenhowerio sutikimą vykdyti Maskvą. Ir tuose samprotavimuose labai dažnai primenama, kad JAV — demokratiją aukščiausiai gerbiąs kraštas, padarė per daug keistą žingsnį, čia pasikviesdamas patį baisiausį diktatorių. Atsakingą už keliolikos tautų pavergimą ir milijonų žmonių kančias. Atsakingą už tolimą priešpados nešimą laisvoms tautoms. Atsakingą už pasaulinę įtampą.

Mums, kurie labai gerai žinome komunistinio brutalumo mėlą ir savo pačių patirtim išgyventus baisumus, toks JAV Prezidento elgesys, čia kviečiant atvykti tos sistemos atsakomąjį asmenį, dar daugiau nesu- prantamas, negu tiems, kurie komunistą neva pažįsta jo neišgyvenę. Mums labai gerai suprantami tie visi protestai, kurie plaukia į Washingtoną. Ir šiuo atveju mes negalime likti taip pat nuolaus stebėtojai, kada nelaukiant atėjo laikas padaryti tai, ką esam įsipareigoję, gelbėdamiesi iš komunistinio pavergimo.

Mums reikia džiaugtis, kad protestuojančių tarpe yra ir eilė senatorių bei kongresmanų. Ir šiuo atveju jie yra pasirodę ištikimiausi laisvės kovos draugai. Jų tikrai nereikia užmiršti. Lygiai, kaip nereikia užmiršti ir tų, kurie šį Chruščiovo atsilankymą remia, o kai kurie net specialiai į savo valstijas ir miestus kviečia.

Šio krašto vidaus politikai labiausiai skaitosi su piliečiais, turinčiais balsavimo teisę. Atsimerant, kad šiame krašte yra milijonai ateivių iš komunistų pagrobų kraštų, reikia vieną kartą visiems rimtai pajudėti ir parodyti savo galią. Nesvarbu, respublikonas ar demokratas, svarbu kaip jis žiūri į laisvės kovą. Ir šiuo atveju reikia ne vien prieš Chruščiovą protestuoti. Nemažiau reikia protestuoti ir prieš tuos, kurie sutinka su tokiais draugautis, kalbėtis apie pasaulio tvarkymą, kada į tokius pasitarimus sėdama su pačiu pikčiausiu prasikaltėliu. Ir todėl Chruščiovo lankymosi metu turi nesibaigti demonstracijos. Turi būti pajusta, kad nors ir bandoma laisvę sumindyti, bet laisvės ištroškūsieji savo pareigą atlieka.

Labai gaila, kad iki šiol dar joks mūsų veiksnys (o daug geriau būtų, kad tai padarytų visi veiksniai drauge) nepaskelbė jokio

Dukart savaitinis, leidžiamas VILTIS, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Džos (Inkorp. ne pelnui), 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

Telefonas: Henderson 1-6344.

Išleina Clevelande pirmadieniais ir ketvirtadieniais.

Vyr. redaktorius: Balys Gaidžiūnas.

Antros klasės siuntos privilegija suteikta Clevelande, Ohio.

Prenumerata metams, iš anksto mokant \$8.00. Įsteigta 1915 metais.

Atsk. Nr. kaina 10 centų.

Kažin ar tokiais ėjimais pakels savo autoritetą?

"Kadangi, kaip iš visko atrodo, kelias į mūsų tautos laisvę dar gana ilgas ir akmenotas, tai juo greičiau bus atsikratyta tautininkų, juo geriau, nes reikia, pagaliau, pradėti dirbti vienin-gai, be jokių trukdytojų" — rašo Naujienos 1959. 8. 3 numerįje.

Šis laikraštis, o kartu ir ilgametis ALTO sekretorius, skelbia savo skaitytojams negalvojimo rutiną, kuri labai praktikuojama Rytuose.

1957 rugpjūčio 1 - 3 d.d. Kennebunkporte įvykusioje LF studijų dienoje buvo įdomiai nagrinėta negalvojimo rutinos grėsmė ir Vakarams, išryškinant įvairias tos rutinos apraiškas. Kai kurios jų apibūdina ir Naujienų bei ALTO vedamą liniją, būtent:

10,000 dol., viršinininkas pareiškė, jog policija būtų labiau interesuota lošėjų, negu vagių pavardėm.

TULSA, Okla. radijo reporteris, skrisdamas lėktuvu pranešė apie kelių padėtį. Vienu metu pranešė, jog vienoje vietoje esą didelis automobilių susikimšimas. Tačiau greit pataisė, jog per klaidą nepastebėjęs kad tai vartotų automobilių prekyvietė.

AKRONE pas vieną seną atėję vyrą, kuris pasisakė esąs indijonas ir norįs išsinuomoti kambarį. Besikalbant senukas pasiskundė, jog jį kankina reumatizmas. "Indijonas" reumatizma gydė actu ir sūriu vandeniui, po to liepė senukui lovoje ramiai pagulėti dešimt minučių. Atsikėlęs ligonis tebeturėjo reumatizmą, bet "indijonas" ir 120 dolerių iš spintos buvo dingę.

VIENAS kanadietis, kuris mėgsta matematiką ir sportinius automobilius, laimėjo teisme bylą. Policija kaltino jį važiuosį 37 mylių greičiu 35 mylių zonoje. Jis matematikškai įrodė, jog radaro aparatas jo 13 pėdų ilgio automobilį užregistruoja 5.92 mylias greičiau važiuojant, negu 18 pėdų modelį. Jei teismas netiki jo skaičiavimais, tai tegu pasikviečia matematiką. Teisėjas kaltinamąjį išteisino.

WEBSTER, Mass. policininkas sustabdė vieną greitą važiuotoją, kuris policininkui pareiškė, jog jis esąs pakankamai gudrus ir žinąs kaip tokius dalykus sutvarkyti. Teisėjas nubaudė 25 dolerių pabauda ir pridėjo: "Kiek kartą nesigirk policininkui, jog žinai kaip sutvarkyti. Geriau sutvarkyk ir tylėk".

VIENAS Akrono policijos seklys, išėjęs iš įstaigos, neberado savo automobilio. Tuoj visiems budintiems policininkams buvo pranešta apie įvykius vagystę. Po trumpo laiko du policininkai pastebėjo dingusį automobilį. Prisiviję nustebo sekli, kuris rūpestingai užsirašinėjo dingusio automobilio žymes visai nepastebėdamas, jog per klaidą pats pasiėmė svetimą automobilį.

PO šešių metų Bob Hope atvykęs į Škotiją ir pamatęs viešbučio vedėją paklausė: "Sveikas, suradai mano skalbinius?"

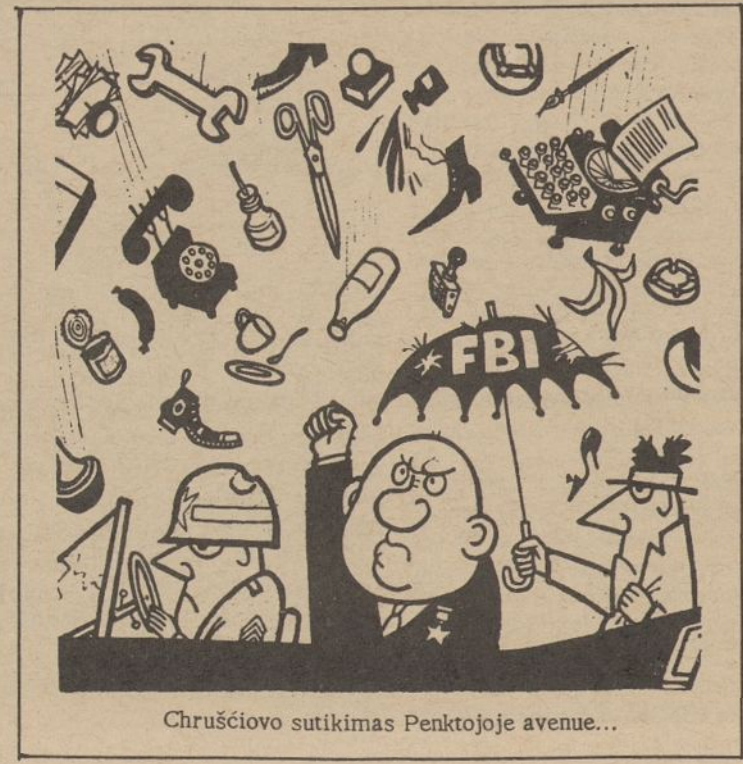
IR TAIP GYVENIME BŪNA

FLORIDOJE vienas patikėtinis kalnins, atliekantis bausmę už netikrų čekių skleidimą, pasiūlino iš darbo palikdamas raštelį: "Sugrįšiu už poros mėnesių, nes šiuo metu turiu sutvarkyti kai kuriuos reikalus".

Visa bėda, kad jis nepalikto savo tolimesnio adreso.

VIENAS North Carolina gyventojas, areštuotas varant naminę, pareiškė, jog norėjęs sudaryti 400 dolerių sumokėti pabaudai už ankstyvesnį degtinės gaminimą.

WAVERLY, Tenn. policijai pranešus, jog plėšikai užpuolė pokerio lošėjus ir atėmė apie

Chruščiovo sutikimas Penktojoje avenue...

Iškelti bylą Sovietams

Perskaitęs Br. Railos straipsnį Dirvoje apie A. Valiukėną ir jo pasiūlymą iškelti sovietams dėl jo bylą, galvoju, kad tai yra gera mintis. Tiesa, Tarptautinio Teisingumo Teisme Hagoje bylas kelti gali tik valstybės, bet juk Lietuva teisiškai nėra praradusi savo valstybinio statuso, ir todėl šiuo atžvilgiu neturėtų būti kliudžių iškelti bylą Sovietų Sąjungai. Žinoma, ši byla galėtų būti keliama nebūtinai dėl A. Valiukėno. Reikėtų parinkti geriausią atvejį, kurį lengviausia

būtų iškelti ir, jei reikėtų, ginti. Atrodo, kad tokią bylą iškelti sovietams vertėtų net ir tuo atveju, jei nebūtų tikra, ar Tarpt. Teisingumo Teismas priimtų mūsų skundą tokios bylos reikalu. Kiekvienam atveju tai būtų gera proga išaiškinti T. T. Teismo pažinimą dėl dabartinio Lietuvos valstybės statuso ir sukelti rūpesčio Lietuvos okupantui.

Atrodo, jog didžiausia kliūtis tokią bylą iškelti T. T. Teisme būtų tai, kad Lietuvos valstybė šiuo metu neturi ne tik pripažintos, bet ir faktiškai veikiančios vyriausybės. Šiuo atžvilgiu mus yra pralenkę net alžieričiai, kovoją už Alžirijos nepriklausomybę. Jie turi tokią vyriausybę Kaire, ir ją pripažįsta keliolika Afrikos ir kt. valstybių, o šiomis dienomis Monrovijoj (Liberijoj) įvyko net devynių Afrikos valstybių užsienio reikalų ministrų konferencija Alžirijos reikalui. (Kaip būtų gražu, jei Lietuvos kaimynai taip rūpintųsi Lietuvos - senos valstybės - išlaisvinimui, kaip Alžierių afrikiniai kaimynai rūpinasi Alžirijos atskyrimu nuo Prancūzijos!)

Tačiau jei Lietuvos vyriausybės klausimą būtų galima išspręsti, tai mūsų teisininkai turėtų nedelsdami pagalvoti, kaip iškelti bylą Sovietų Sąjungai Tarptautinio Teisingumo Teisme. Tuo būtų gerai patarnauta Lietuvos išlaisvinimui, o mūsų teisininkai turėtų gražios progos parodyti savo veiklą.

V. J.,
New York

BUDAPEŠTO SKERDIKAS

Tuo pavadinimu buvo atspausdintas vieno Omahos lietuvių laikas šio miesto dienraštyje "Word Herald", pasklidus žiniai, kad Chruščiovas atvyks į JAV Valstijas. Laiško autorius, išvardijęs visą eilę Chruščiovo padarytų niekšybių, klausia: "Ar sutiksime mes šitą niekšą su gėlėmis ir ar klausysimės per radiją ir televiziją jo kalbų?"

Po kelių dienų tame pat dienraštyje buvo kito lietuvių laikas, kuriame jis pabrėžia, jog Chruščiovas savo pasakymą: "Aš jus (amerikiečius) palaidsiu", gyvenime atkakliai vykdąs. Jo motiną, du brolius ir seserį Chruščiovas jau palaidojęs Sibire.

Artėjant Chruščiovo atvykimo datai, man atrodo, būtų naudinga, jog ir kitų kolonijų lietuvių skelbtų amerikiečių spaudoje apie savo artimųjų nužudymus bei trėmimus, pažymint, kad šių nusikaltamųjų darbų vyriausias kaltininkas yra raudonasis diktatorius Chruščiovas.

J. Povilaitis,
Omaha

Dirvos rėmėjas J. Alonderis, siųsdamas tris naujas prenumeratas iš St. Catherine's, Canada, rašo: "Tai išdava Dirvos pagerinimo. Lauksim tris kartus savaitėje".

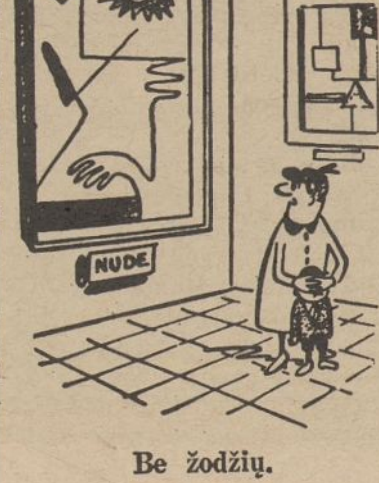
DUOKIT RAŠINIŲ APIE PIETŲ AMERIKOS LIETUVIUS

Tai vienuir tai kitur randame kiek žinių apie Pietų Amerikos lietuvių gyvenimą. Bet tų žinių permaža. Ypač dabar, kada ryšius su Pietų Amerikos kraštų lietuviams atnaujino mūsų krepšinininkai. Ir labai gerai būtų, kad "Dirvoje" apie tų kraštų lietuvių išsamesnį žinių daugiau parūpintumėt. Būtų labai svarbu žinoti, kaip tuose kraštuose sekasi lietuviams tautiniai išsilaikyti ir kokius ekonominius sunkumus jie turi nugalėti. Nepagailėkit ir iš tų kraštų lietuvių gyvenimo įdomesnių nuotraukų. Ir jei tai padarysit, būsiu dėkingas ne tik aš vienas, bet ir daugiau skaitytojų.

K. Kraujelis,
Meriden

Red. pastaba. Dirvoje iš Brazilijos, Kolumbijos ir Venecuelos lietuvių gyvenimo yra buvę gerai paruoštų rašinių. Esant pageidavimų jų bandysime ir daugiau parūpinti.

Be žodžių.

E. Čekienė

AR GYVENTI, AR MIRTI UŽ TĖVYNĘ?

Nebegaliu tylėti ir nepasakyti šiuo metu, man be-
rašančios Užuos, aktu-
alios Vinco Rastenio "by-
los" klausimu. Ypatingai po-
to, kai mano amerikoniški
korespondentai man tvirti-
na, kad Vienybė neįdės ma-
no atviro laiško.

Nepriklausau tai viešo-
sios opinijos daliai — nors
jos atstovus ir čia pat na-
mie turiu — kuri mano, kad
Vienybė ir Naujienoms iš
viso nederėjo Rastenio pa-
rodymus persispausdinti.
Vien dėl to, kad visa, kas iš
priešo lūpų eina, jau įtarti-
na. Arba — humanistinis
variantas — kad tai iš vi-
so negražu ir neskaniai kve-
pia. — Spaudos rolė yra in-
formacinė. Pats parodymų
serijos spausdinimo Lietu-
voje faktas jau labai reikš-
mingas kiekvienam krašto
padėtimi besidominčiam ir
rodo, kad tiek Rastenis, tiek
ypač jo parodymuose liečia-
mas Nepriklausomos Lietu-
vos laikotarpis, po penkioli-
kos metų sovietinio režimo,
dar tebėra aktualūs priešai,
prieš kuriuos reikia kovoti.

Tiek Rastenio tiek ir kitų
kalintųjų parodymai yra,
be to, labai įdomūs istori-
niai dokumentai, kurių ver-
tė dar padidės, kai jau bus
galima šaltai nagrinėti pir-
mųjų rusiškiosios ir vokiško-
sios okupacijų laikotarpį,
kai bus galima suguldyti,
vienus šalia kitų, tokio Ras-
tenio žodžius kalėjime ir to-
kio, sakysim, Blazo žodžius
laisvėje, palyginti jų simet-
riškas pozicijas ir jų košma-
riškuose zigzaguose prama-
tyti tragišką epochos realy-
bę. Tiek jaunas mūsų jauni-
mas, tiek ir senas amerikoni-
škas senimas to dar nega-
li suprasti. Tai brangus
žmogiškojo patyrimo tur-
tas, kuris tik mums, ten bu-
vusiems ir viską mačiu-
siems ir girdėjusiems, pri-
einamas. Reikia laukti nau-

ALGIRDAS J. GREIMAS

(Iš DARBUI skirtų
Užuosų*)

jo lietuviško Gogolio plunk-
snos, kuri gal sugebės kada
aprašyti šį mūsų laikų Čiči-
kovo apsilankymą Lietuvo-
je.

Užtat ir norisi, iš pirmo
žvilgsnio, priimti J. Ka-
minsko pasiūlytą išvadą:
vien tik tie, kurie sėdėjo
kalėjime, turi teisę apie ka-
lėjime duotus parodymus
savo nuomonę reikšti. Ta-
čiau, šitokių suvaržymų
sau užsidėdami, mes iš viso
atsisakytume nuo teisės
apie bet ką pasisakyti: vieni
poetai turėtų teisės kalbėti
apie poeziją, vieni katalikai
apie Bažnyčią, vieni socia-
listai apie marksizmą, vieni
politikai apie valstybės rei-
kalus... Šio principo platus
pritaikymas veda prie ab-
surdo. Mano pūslėtos kojos
atsisakys nešioti batus, ne-
žiūrint specialisto batsiuvio
tvirtinimo, kad jie labai ge-
rai pasiūti.

Aš siūlyčiau kitą prin-
cipą: visi turi teisę ir pareigą
kalbėti apie viską. Tokia jau
demokratijos dorybė ir ne-

pataisoma yda. Bet tai ne-
reikia, kad kiekviena vi-
suomenė neturi savo mora-
lumo principų, kad tam tik-
ro demokratinio fair play
pasiekimas neturėtų būti
įrašytas į kultūrinės akcijos
programas. V. Rastenis, bū-
damas tautininkas, geriau
negu kas kitas žino, kad jį
šiuo metu lietuviškoje Ame-
rikos spaudoje kryžiuoja
kaip tik toji lietuvių tauta,
[Tysliavai, Grigaitis ir Meš-
kauskas tai dar ne tauta.
Red.], kurios mistinė šva-
rumą jis yra įsirašęs į savo
pasaulėžiūrą. O ir Vienybės
vartojami argumentai: "17
metų savanoris, savo krau-
ju išėjęs ginti brangią Tė-
vynę", "nei vienos pėdos sa-
vo žemės", "Lietuva, didvy-
rių žemė" — visa šita tau-
tinė mitologija turėtų fami-
liariškai skambėti jo ausy-
se. Negalima sodinti pupas
ir norėti, kad augtų šalavi-
jai.

Ne vienas sentimentalinis
patriotizmas, žinoma, čia
kalta. Nereikia užmiršti,
kad tiek Naujienos, tiek
Vienybė yra visų pirma
amerikoniški laikraščiai, su
specifine savo spaudos eti-
ka, pagal kurią smūgiai žė-
miau juostos leidžiami. Bet

Zapyškis. Šv. Jono bažnyčia statyta XVI amžiuje.

*) Prof. A. J. Greimas, tur-
kiškai karštų vasaros atostogų
metu Istanbule bedėstydams
turkų pedagogams prancūzų kul-
tūros ypatumus, ir iš Ameri-
kos gavo "karštos" medžiagos
apie V. Rastenio tardymų bylą.
Parašęs tuo reikalu savo nuo-
monę Vienybei ir nesulaukęs iš
ten žodžio, ėmėsis ta tema pa-
kalbėti Darbui skirtuose Užra-
šuose. Tačiau, kadangi Darbas
pasirodys tik po poros ar dau-
giau mėnesių, tai atitinkamą Už-
rašų vietą atsiuntė susipažinti
Dirvai, leisdamas supažindinti su
ja ir skaitytojus.

HELMUT LEUTELT

(2)

PETRELĖ

IŠTRAUKA IŠ "ŽMONĖS ŽMONIŲ RANKOSE"

Brigadininkai Sosvoje buvo daugiausia kriminalistai.
Jie nusprendavo duonos, košės ir cukraus davinį, valdyda-
vo saivališkai, kietai spausdami savo pavaldinius. Supran-
tama, jie stengėsi paimti savo žinion jaunas moteris ir
ypač naujai atvykusias mergaites. Šitos rūšies brigadi-
ninkai nesileisdavo, kad jiems būtų skiriamos sunkios
normos. Jie reikalaudavo, kad juos skirtų maisto produktų
transportui arba iškrovimo darbams stoty, kur galima
buvo ką nors pagrobti. Todėl jie gyveno geriau, negu kiti
kaliniai; ir jų pavaldiniai buvo geriau aprūpinti. Nenuo-
stabu, kad daugelis stovyklos kalinių, nežiūrint kitų nema-
lonumų, būdavo patenkinti, kai juos į tokią brigadą pa-
skirdavo. Kas nesutiktų su niekšingais kolojimais, ar net
ir mušimais, jei bent kartą savaitėje galėtų būti sotus.
Kas sugyvendavo su brigadininku — tai ypač lietiš-
tė — tas mažai ar net visai nedirbdavo.

Vienas šitų kriminalinių brigadininkų, Maskvos mo-
kyklos vagis — profesionalas, buvo lietuvis, taigi Petrelė
tautietis. Vargu, ar kuris kitas jaunų vyrų atrodė taip
gerai, buvo taip gerai apsirengęs ir trykšte tryško svei-
kumu, kaip jis. Savo fizinę jėgą ir sportinį judrumą jis
noriai rodė kaliniams ir stovyklos administracijai.

Stovyklos administracija jo asmeny turėjo gerą pa-
dėjęją, ji nekreipdavo dėmesio į smulkesnius jo nusižen-
gimus prieš stovyklos tvarką ir patenkino kai kuriuos
jo pageidavimus. Jam nebuvo sunku pasiekti, kad Petrelė
būtų perkelta jo brigadon.

Iš pradžių jis bandė geruoju. Jis leido jai pailsėti,
pakišdavo vieną kitą karnį, kuriuos kaip duoklę išgau-
davo iš siuntinių gavėjų, pagaliau parūpino jai guolį mo-
terų barake, kuris atrodė tinkamas jo siekiams. Petrelė
buvo išbadėjusi. Patenkinta savo paslaugiu tautiečiu, ji,
nieko neįtardama, bent pirmomis dienomis sočiai prisi-
valgydavo ir pasitaisė.

Juozas ją įspėjo, bet jau buvo pervėlu. Pagal nera-
šytus stovyklos įstatymus ji buvo įsipareigojusi savo
globėjui ir privalėjo savo ruožtu atsilyginti tuos, ko jis
pageidautų. Petrelė buvo tokia nesugadinta, kad nesupra-
to, kas aplinkui dedasi. Ji, žinoma, stebėjo kitų moterų
elgesį, vertino tai tačiau ne kaip taisyklę, bet kaip pakly-
dimą.

Ji nepasidavė. Mėginimas suvedžioti ją jėga nepasi-
sekė; Petrelė pradėjo garsiai šaukti ir pabėgo. Tada bri-
gadininkas grebėsi kitų priemonių. Jis privertė ją ba-
dauti ir duodavo jai pačius sunkiausius darbus. Netrukus
ji pasidavė silpnesnei, negu atvykdama į brigadą. Ji jau
nebegalėjo dirbti. Tuomet brigadininkas nusiūnė, kad ji
atsisakanti dirbti. Buvo trims dienoms nusiūnė izoliato-
riun, t. y. į mažą, šaltą narvą su kietais narais be paklo-
dės ir 250 gramų duonos dienai. Po šitokio gydymo šlubuo-
dama ir verkdama atėjo jinau pas Juozą ir maldavo:

— Jis laiko mane suspaudęs savo kumštyje, jis gali
daryti su manim ką nori: numarinti badu ar užmušti —
aš esu bejėgė. Bet šitam sukčiui — ne, šitam sukčiui aš
nepasiduosi. Juozai, gelbėk mane!

Aš stovėjau šalia, pasibaurėjau ir pykčio tam niek-
šui pilnas, ir užjaučiau Petrelę, net truputį pavydėdamas,
kai ji taip kietai buvo apkabinusi Juozo kaklą.

— Nebijok, — kalbėjo jai Juozas. — Mudu jau sura-
sime kurią nors išeitį — Helmutas ir aš.

Buvo malonu, kad jis mane įjungė į josios globojimą.

Taip dabar Kaune atrodo Vytauto Didžiojo muziejus ir sodelis, pavadintas Istoriniu muziejum.

SUDIEV LIETUVA, MAN ...

(Atkelta iš 1 psl.)

kaklės buvo papuoštos Mas-
čio gamybos tautiniais kak-
laraiščiais. Kai kurių kak-
lai buvo stori, o kaklaraiš-
čiai trumpi, bet šio toks
mazgas susimezgė.

Stanislovas Penkaus k a s
iš Lawrence nebuvo nuste-
bintas: "Stebuklo čia nema-
tau. Viskas atrodo taip,
kaip ir pas mus. Mašinos
gal tik tyliau sukasi", —
pasakė apsisėdęs trikota-
žo skyrių.

"Pažangieji" dar lankėsi
Telšių liaudies teatre ir žiū-
rėjo spektaklio. Kai kurie
snaudė, kiti skundėsi, kad
kalba nesanti panaši į
Brooklyno lietuvių šnekalą.
Patenkintas buvo Jakubka.
Jis pasipasakojo, kad Chi-
cagoje kažką rodą scenoje,
bet girdi, nors mūsų rūbai
geresni, bet vaidyboj chica-
giškiai negalį prilygti Tel-
šiams.

Tiesa, vaidinimo pertrau-
kos metu porai žemaičių pa-
mums iškelia šis neelegan-
tiškas, neskanus viešas gin-
čas, yra šiandien aktuali:
tai klausimas, ar reikia mir-
ti už tėvynę, ar gyventi už
tėvynę. Iš vienos pusės siū-
losi šauni beau geste, kaip
sako anglai, moralė: riteris
nesudrebėjęs išneša pirštine
iš laukinių žvėrių narvo ir
— "den Dank, Dame, be-
gehr ich nicht!" Iš kitos pu-
sės, patvarus tesėjimas at-
likti ilgą, nuobodžią, anoni-
mišką, savo paties užsidėję
pareigą. Iš vienos pusės, vi-
sa Viduramžių riterija. Iš
kitos, modernių laikų Va-
karičio organizacinis užsi-
spyrimas. Iš vienos pusės

Rytai, su savo penkių minu-
čių entuziazmu, egzaltacija
ir mūlo burbulu, iš kitos —
Vakarų šaltas, numatantis
ir apsvarstantis protas. Vie-
noje pusėje — maištinin-
kas, kitoje — revoliucioni-
rius, tasai "revoliucijos in-
žinierius", pagal Leniną,
griežtai uždraudusį asmeni-
nį heroizmą. "Mes prarado-
me tikėjimą į visuomeninio
darbo "švarumą" žinodami,
kad politikas visados turi
"nešvarias rankas". Mes ži-
nome, kad svarbiau ištesėti,
negu numirti, kad tautai ar
žmonijai reikia tavo gyve-
nimo, o ne tavo mirties."

Juokinga tad reikalauti iš
Vinco Rastenio gimnazistiš-
ko heroizmo demonstracijų,
ir apsijuokina tik tie, kurie
apie tai šneka. O pats jo do-
kumentas — gudrus, lėtas,
saikingas, patvarus, kaip ir
Vincas Rastenis — tiek kiek
jį pažįstu. Jokių psichologi-
nių siurpryzų jame nėra.
Dažnai pagalvoju, kad bū-
čiau savimi patenkintas, pa-
našiose aplinkybėse sugebė-
damas išsikvoti tokius —
su labai jau ribotais nuo-
stoliais — parodymus.

Juokinga tad reikalauti iš
Vinco Rastenio gimnazistiš-
ko heroizmo demonstracijų,
ir apsijuokina tik tie, kurie
apie tai šneka. O pats jo do-
kumentas — gudrus, lėtas,
saikingas, patvarus, kaip ir
Vincas Rastenis — tiek kiek
jį pažįstu. Jokių psichologi-
nių siurpryzų jame nėra.
Dažnai pagalvoju, kad bū-
čiau savimi patenkintas, pa-
našiose aplinkybėse sugebė-
damas išsikvoti tokius —
su labai jau ribotais nuo-
stoliais — parodymus.

Juokinga tad reikalauti iš
Vinco Rastenio gimnazistiš-
ko heroizmo demonstracijų,
ir apsijuokina tik tie, kurie
apie tai šneka. O pats jo do-
kumentas — gudrus, lėtas,
saikingas, patvarus, kaip ir
Vincas Rastenis — tiek kiek
jį pažįstu. Jokių psichologi-
nių siurpryzų jame nėra.
Dažnai pagalvoju, kad bū-
čiau savimi patenkintas, pa-
našiose aplinkybėse sugebė-
damas išsikvoti tokius —
su labai jau ribotais nuo-
stoliais — parodymus.

Juokinga tad reikalauti iš
Vinco Rastenio gimnazistiš-
ko heroizmo demonstracijų,
ir apsijuokina tik tie, kurie
apie tai šneka. O pats jo do-
kumentas — gudrus, lėtas,
saikingas, patvarus, kaip ir
Vincas Rastenis — tiek kiek
jį pažįstu. Jokių psichologi-
nių siurpryzų jame nėra.
Dažnai pagalvoju, kad bū-
čiau savimi patenkintas, pa-
našiose aplinkybėse sugebė-
damas išsikvoti tokius —
su labai jau ribotais nuo-
stoliais — parodymus.

Juokinga tad reikalauti iš
Vinco Rastenio gimnazistiš-
ko heroizmo demonstracijų,
ir apsijuokina tik tie, kurie
apie tai šneka. O pats jo do-
kumentas — gudrus, lėtas,
saikingas, patvarus, kaip ir
Vincas Rastenis — tiek kiek
jį pažįstu. Jokių psichologi-
nių siurpryzų jame nėra.
Dažnai pagalvoju, kad bū-
čiau savimi patenkintas, pa-
našiose aplinkybėse sugebė-
damas išsikvoti tokius —
su labai jau ribotais nuo-
stoliais — parodymus.

Juokinga tad reikalauti iš
Vinco Rastenio gimnazistiš-
ko heroizmo demonstracijų,
ir apsijuokina tik tie, kurie
apie tai šneka. O pats jo do-
kumentas — gudrus, lėtas,
saikingas, patvarus, kaip ir
Vincas Rastenis — tiek kiek
jį pažįstu. Jokių psichologi-
nių siurpryzų jame nėra.
Dažnai pagalvoju, kad bū-
čiau savimi patenkintas, pa-
našiose aplinkybėse sugebė-
damas išsikvoti tokius —
su labai jau ribotais nuo-
stoliais — parodymus.

Juokinga tad reikalauti iš
Vinco Rastenio gimnazistiš-
ko heroizmo demonstracijų,
ir apsijuokina tik tie, kurie
apie tai šneka. O pats jo do-
kumentas — gudrus, lėtas,
saikingas, patvarus, kaip ir
Vincas Rastenis — tiek kiek
jį pažįstu. Jokių psichologi-
nių siurpryzų jame nėra.
Dažnai pagalvoju, kad bū-
čiau savimi patenkintas, pa-
našiose aplinkybėse sugebė-
damas išsikvoti tokius —
su labai jau ribotais nuo-
stoliais — parodymus.

Juokinga tad reikalauti iš
Vinco Rastenio gimnazistiš-
ko heroizmo demonstracijų,
ir apsijuokina tik tie, kurie
apie tai šneka. O pats jo do-
kumentas — gudrus, lėtas,
saikingas, patvarus, kaip ir
Vincas Rastenis — tiek kiek
jį pažįstu. Jokių psichologi-
nių siurpryzų jame nėra.
Dažnai pagalvoju, kad bū-
čiau savimi patenkintas, pa-
našiose aplinkybėse sugebė-
damas išsikvoti tokius —
su labai jau ribotais nuo-
stoliais — parodymus.

Juokinga tad reikalauti iš
Vinco Rastenio gimnazistiš-
ko heroizmo demonstracijų,
ir apsijuokina tik tie, kurie
apie tai šneka. O pats jo do-
kumentas — gudrus, lėtas,
saikingas, patvarus, kaip ir
Vincas Rastenis — tiek kiek
jį pažįstu. Jokių psichologi-
nių siurpryzų jame nėra.
Dažnai pagalvoju, kad bū-
čiau savimi patenkintas, pa-
našiose aplinkybėse sugebė-
damas išsikvoti tokius —
su labai jau ribotais nuo-
stoliais — parodymus.

Juokinga tad reikalauti iš
Vinco Rastenio gimnazistiš-
ko heroizmo demonstracijų,
ir apsijuokina tik tie, kurie
apie tai šneka. O pats jo do-
kumentas — gudrus, lėtas,
saikingas, patvarus, kaip ir
Vincas Rastenis — tiek kiek
jį pažįstu. Jokių psichologi-
nių siurpryzų jame nėra.
Dažnai pagalvoju, kad bū-
čiau savimi patenkintas, pa-
našiose aplinkybėse sugebė-
damas išsikvoti tokius —
su labai jau ribotais nuo-
stoliais — parodymus.

Juokinga tad reikalauti iš
Vinco Rastenio gimnazistiš-
ko heroizmo demonstracijų,
ir apsijuokina tik tie, kurie
apie tai šneka. O pats jo do-
kumentas — gudrus, lėtas,
saikingas, patvarus, kaip ir
Vincas Rastenis — tiek kiek
jį pažįstu. Jokių psichologi-
nių siurpryzų jame nėra.
Dažnai pagalvoju, kad bū-
čiau savimi patenkintas, pa-
našiose aplinkybėse sugebė-
damas išsikvoti tokius —
su labai jau ribotais nuo-
stoliais — parodymus.

Juokinga tad reikalauti iš
Vinco Rastenio gimnazistiš-
ko heroizmo demonstracijų,
ir apsijuokina tik tie, kurie
apie tai šneka. O pats jo do-
kumentas — gudrus, lėtas,
saikingas, patvarus, kaip ir
Vincas Rastenis — tiek kiek
jį pažįstu. Jokių psichologi-
nių siurpryzų jame nėra.
Dažnai pagalvoju, kad bū-
čiau savimi patenkintas, pa-
našiose aplinkybėse sugebė-
damas išsikvoti tokius —
su labai jau ribotais nuo-
stoliais — parodymus.

Juokinga tad reikalauti iš
Vinco Rastenio gimnazistiš-
ko heroizmo demonstracijų,
ir apsijuokina tik tie, kurie
apie tai šneka. O pats jo do-
kumentas — gudrus, lėtas,
saikingas, patvarus, kaip ir
Vincas Rastenis — tiek kiek
jį pažįstu. Jokių psichologi-
nių siurpryzų jame nėra.
Dažnai pagalvoju, kad bū-
čiau savimi patenkintas, pa-
našiose aplinkybėse sugebė-
damas išsikvoti tokius —
su labai jau ribotais nuo-
stoliais — parodymus.

Juokinga tad reikalauti iš
Vinco Rastenio gimnazistiš-
ko heroizmo demonstracijų,
ir apsijuokina tik tie, kurie
apie tai šneka. O pats jo do-
kumentas — gudrus, lėtas,
saikingas, patvarus, kaip ir
Vincas Rastenis — tiek kiek
jį pažįstu. Jokių psichologi-
nių siurpryzų jame nėra.
Dažnai pagalvoju, kad bū-
čiau savimi patenkintas, pa-
našiose aplinkybėse sugebė-
damas išsikvoti tokius —
su labai jau ribotais nuo-
stoliais — parodymus.

Juokinga tad reikalauti iš
Vinco Rastenio gimnazistiš-
ko heroizmo demonstracijų,
ir apsijuokina tik tie, kurie
apie tai šneka. O pats jo do-
kumentas — gudrus, lėtas,
saikingas, patvarus, kaip ir
Vincas Rastenis — tiek kiek
jį pažįstu. Jokių psichologi-
nių siurpryzų jame nėra.
Dažnai pagalvoju, kad bū-
čiau savimi patenkintas, pa-
našiose aplinkybėse sugebė-
damas išsikvoti tokius —
su labai jau ribotais nuo-
stoliais — parodymus.

Juokinga tad reikalauti iš
Vinco Rastenio gimnazistiš-
ko heroizmo demonstracijų,
ir apsijuokina tik tie, kurie
apie tai šneka. O pats jo do-
kumentas — gudrus, lėtas,
saikingas, patvarus, kaip ir
Vincas Rastenis — tiek kiek
jį pažįstu. Jokių psichologi-
nių siurpryzų jame nėra.
Dažnai pagalvoju, kad bū-
čiau savimi patenkintas, pa-
našiose aplinkybėse sugebė-
damas išsikvoti tokius —
su labai jau ribotais nuo-
stoliais — parodymus.

Juokinga tad reikalauti iš
Vinco Rastenio gimnazistiš-
ko heroizmo demonstracijų,
ir apsijuokina tik tie, kurie
apie tai šneka. O pats jo do-
kumentas — gudrus, lėtas,
saikingas, patvarus, kaip ir
Vincas Rastenis — tiek kiek
jį pažįstu. Jokių psichologi-
nių siurpryzų jame nėra.
Dažnai pagalvoju, kad bū-
čiau savimi patenkintas, pa-
našiose aplinkybėse sugebė-
damas išsikvoti tokius —
su labai jau ribotais nuo-
stoliais — parodymus.

Juokinga tad reikalauti iš
Vinco Rastenio gimnazistiš-
ko heroizmo demonstracijų,
ir apsijuokina tik tie, kurie
apie tai šneka. O pats jo do-
kumentas — gudrus, lėtas,
saikingas, patvarus, kaip ir
Vincas Rastenis — tiek kiek
jį pažįstu. Jokių psichologi-
nių siurpryzų jame nėra.
Dažnai pagalvoju, kad bū-
čiau savimi patenkintas, pa-
našiose aplinkybėse sugebė-
damas išsikvoti tokius —
su labai jau ribotais nuo-
stoliais — parodymus.

Juokinga tad reikalauti iš
Vinco Rastenio gimnazistiš-
ko heroizmo demonstracijų,
ir apsijuokina tik tie, kurie
apie tai šneka. O pats jo do-
kumentas — gudrus, lėtas,
saikingas, patvarus, kaip ir
Vincas Rastenis — tiek kiek
jį pažįstu. Jokių psichologi-
nių siurpryzų jame nėra.
Dažnai pagalvoju, kad bū-
čiau savimi patenkintas, pa-
našiose aplinkybėse sugebė-
damas išsikvoti tokius —
su labai jau ribotais nuo-
stoliais — parodymus.

sisekė arčiau prieiti ir žodį
sumesti su "pažangiaisiais
lietuviais". Jie pasiūlė ap-
lankyti Rainių miškelį ne-
toli Telšių. Girdi, lankėt vi-
sokių ir visokių kapus, ap-
lankykite ir mūsų šventąją
vietą.

Ponai amerikoniai purtė
galvas ir aiškinosi, kad Rai-
nių miškelis nesąs numaty-
tas ekskursijos plane.

Aplanke Telšių kraštoty-
ros muziejų, "pažangieji"
buvo susodinti autobusan ir
gabenami Vilniun.

Pakeliui apžiūrėta žem-
dirbystės Tyrimo Institu-
tas. Doc. P. Vasinauskas
aiškino apie kažkokias nau-
jai išaugintas sėklas, o Mi-
zara mokslo darbuotojus
kankino klausimais apie ku-
kurūzą. Mizara skundėsi:
"Mačiau kukurūzo stiebus,
lapus, šaknis, bet kukurūzo
varpos taip ir neteko maty-
ti".

Ružaviesiems buvo paro-
dytas kažkur prie Kėdainių
gyvenas rašytojas - drama-
turgas Juozas Paukštelis.
Suvargės atrodė rašytojas,
blogai barzda apgraudęs,
bet sakėsi valgas sočiai ir
dažnai kiaulieną mėgą.

Praėjusį pirmadienį pir-
moji Amerikos ružavųjų lie-
tuvų grupė grįžo Vilniun.
Čia bus stumdami po oku-
panto įstaigas, susitikus su
rašeivomis, o po to, — bus
surengtas atsisveikinimo
vakaras su šokiais, žaidi-
mais ir gėrimais, ir "pažan-
gieji" išvyks atgal pas kei-
kiamus kapitalistus.

J. Visminas

Draugiškumas jam buvo toks pat brangus, kaip ir man;
be to jis, matyt, norėjo pabrėžti, kad jo jausmai Petrelės
atžvilgiu buvo labiau tėviško pobūdžio.

— Ateik dabar kas vakarą tuojau po darbo pas mus.
Nuo paskutinio siuntinio šis tas dar liko, truputis kruopų
ir gabalėlis lašinių. Tu mums ką nors išvirs. Neimk iš jo
nieko daugiau! Keletą dienų tu turi pakentėti ir išsilai-
kyti, tuomet jau būsimė ką nors suradę, ar net... aš jį
užmušiu!

Tatai skambėjo taip žiauriai ir rimtai, kad Petrelė
nuleido rankas ir su pasitėkėjimu pažvelgė į savo globėją.
Ir tuoj jinau, dėkingumo jausmo pagauta, apkabino jį ir
pabučiavo į apžėlusį žandą.

Ar tik ne perdideliam žygiui Juozas pasiryžo?!
Brigadininkas tuoj pastebėjo, kad ji sprunka iš jo
nagų, kad jis jos nustosias; dabar jis vadindavo ją visur,
prie valgio ar darbo, ypač didelio žmonių būrio akivaiz-
doje, paleistuve, ir išreikšdavo savo pašėlusią neapykantą
skirdamas ją neįmanomiems darbams.

Nedaug vyrų, patyrusių ir įpratusių sunkius miltų
maišus nešioti, imdavo juos ant pečių ir nunešdavo apie
20 metrų nuo vagono iki sandėlio. Brigadininkas liepė tokį
maišą užkrauti Petrelei. Nenuostabu, kad jinau po našta
sugriuvo, be to, iš jos dar pasijuokta, pravardžiuojant ją
"išbaltinta žąsim". Jau tą pat vakarą ji vėl pateko izolia-
toriun, šįkart penkioms dienoms — už atsisakymą dirbti
ir brigadininko įžeidimą.

Po to ji visai neteko jėgų, vilkosi per stovyklą, lyg
senė, niekuo nebeprimindama tos išdidios mergaitės,
kokia buvo, tik atvykusi į stovyklą.

Tuo metu aš kreipiausi į kultūrinio skyriaus valdy-
toją, kurį buvau pažinęs per kelis nepaprastai atvirus ir
įdomius pasikalbėjimus, ir turėjau vilties, kad jis supras
ir padės.

(Bus daugiau)

Valandos, kurios nulėmė... 20

Negyvas krantas su giliais bunkeriais

Sąjungininkų planuose "Utah paplūdimiu" pavadintasis ruožas rytinėje Cherbourgo pusiasalio dalyje buvo 300 metrų pločio. Už jo, kopų bunkeriuose, tykojo keli šimtai vokiečių. Jie buvo nepavydėtinoje būklėje. Priešais juos tyvuliavo jūra, užpakaly - užtvindytos pievos. Į siaurą kopų juostą buvo sukoncentruota pati stipriausia, kiek istorija beatmena, bombų ir granatų ugnis. Dabar gyvi likę vokiečiai, išlindę iš gilių bunkerių, pamatė įlanką šturmuojančius pėstininkus, paskui juos iš vandens lipančius amfibinius tankus, o užpakaly jų - didžiausią laivyno telkinį, kokį žmogaus akis yra bet kada regėjusi.

Jiems buvo žadama, kad invazijos atveju jie būsią stipriai paremti artilerija, aviacija ir "slaptaisiais ginklais". Bet vokiečių artilerija nepradėjo šaudyti, nes jos pozicijos buvo su bombarduotos arba parašiutininkų užimtos; aviacija neatskrido, nes jos likučiai gynė tėvynės miestus; o slaptieji ginklai dar nebuvo pagaminti. Telefono laidai neveikė, ir niekas nežinojo kodėl. Nebuvo galima gauti nei įsakymų, nei pagalbos.

Paprasta, bet klaidinga

Visai netikėtai tokioje miglotoje būklėje atsidūrė, šaudė tik patys drausmingiausi. Kiti bandė pasprukti, bėgdami aptvindytos zonos pylimu, kurio gale juos nukirto ten laukia parašiutininkai. Kai kurie išgelbėjo savo gyvybes pasiduodami. Hitlerio jie buvo pavadinti išdavikais ir dezertyrais.

Niekada kapitonas Mabry nebūtų taip mieliai bėgęs, kaip tada, brisdamas į krantą, nes visą laiką jautėsi esąs puikus taikiny. Pirmosios dvi minutės, kol išlipęs iš valtys, pasiekė kietą dugną ir jau galėjo bėgti, jam atrodė tikra amžinybė. Tačiau, jo nustebe, buvo daug mažiau šaudoma, negu laukta. Ir kitų veiduose buvo pastebimas palengvėjimas ir nustebe. Pasiekęs sausumą, Mabry norėjo bėgti į kopų viršų, tačiau ir dabar negalėjo greitai pajudėti. Jo peršlapusi uniforma buvo sunki, ir kojos sustingusios.

Šiapus kopų tęsėsi maždaug metro aukščio betonuotas pylimas (apsaugai nuo potvynių), už kurio susirinko abi kuopos. Ir čia Mabry patyrė, kodėl jis nepastebėjo jam žinomų orientacinių punktų. Bataliono išsilipinimas praėjo labai paprastai, bet jis įvyko klaidingoje vietoje. Generolas Rooseveltas, kuris apylinkę geriau pažino, negu Mabry, jau buvo nusileidęs nuo kopos viršaus, kur konstatavo, kad

jie išsilaipino dviem kilometrais toliau į pietus.

Ši klaida, įvykusi po ištisus mėnesius trukusių planavimų, siejosi su visa eile iš anksto nenumatytų smulkmenų. Jį prasi-dėjo su radarinio ir patrulinio laivų iškritimais iš rikiuotės. Kitas į krantą vedęs laivas grįžo padėti tankus gabenančioms valtims. Be to, pakrantės vėjas aptemdė matomumą dūmais ir smėliu, ir nebuvo atkreiptas dėmesys į pietų kryptimi tekančią pakrantės srovę.

Bet visi "kodėl" dabar nebuvo svarbūs. Reikėjo išspręsti didįjį klausimą: pirmąją puolėjų bangą nurašyti ir sekančias atkreipti į teisingą ruožą, ar - visą puolimo planą pakeisti ir sekančias bangas išlaipinti toje pačioje, klaidingoje vietoje? Netikslius žingsnis būtų sukėlęs neatsisoma maišatį. Bet generolo Roosevelto buvimas padėtų išgelbėti. Jis ne tik galėjo tuoj pat padaryti sprendimą, bet ir turėjo galią jį įvykdyti. Trumpoje vokiečių ugnies pertraukoje jis greitai pasitarė su abiem savo batalionų vadais ir davė laivynui ženklą visas sekančias bangas - nesvarbu, teisingas ar klaidingas - nukreipti ten, kur buvo jis pats išlipęs.

Tuo tarpu pakrantėn pradėjo kristi sunkieji sviediniai. Prie pat Mabry stovėjęs vyras buvo vienos granatos sudraskytas ir nematomas gabalėlius. Kai kurie manė, kad juos apšaudęs savas laivynas, bet, kaip Mabry teisingai iš sprogimų nustatė, tai buvo vokiečių artilerijos šūviai iš pietų pusės.

Jis matė generolą piktai mosikuojantį lazda, bėgiojantį pylimu ir savo žmonėms įsakantį kad jie perliptų antron kopu-sėn. Mabry surado spragą potvynio pylime ir perėjo kiton pusėn. Jis turėjo susiristi su

G kuopa, kurios uždavinys buvo puliti išilgai kopų ir pasiekti pylimą su "Išėjimu Nr. 1".

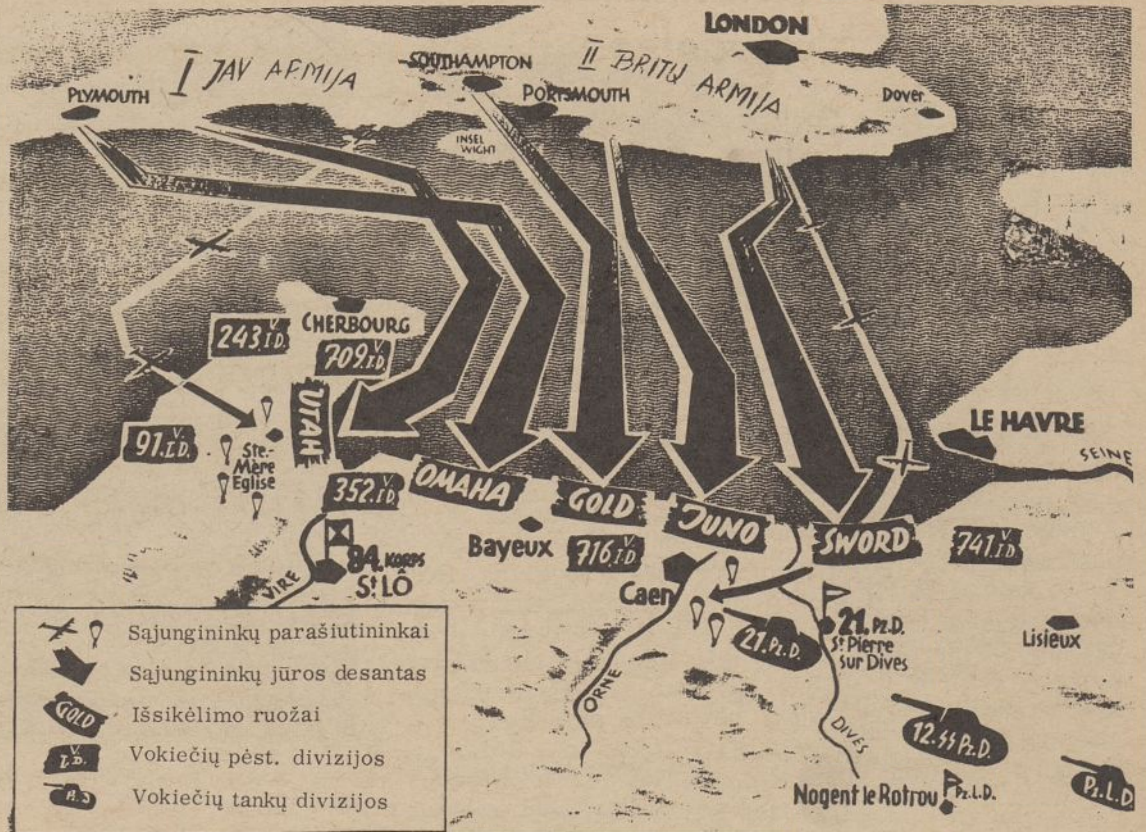
Kyla rankos ir minos

Jis pamatė raudonplaukį kuopos G viršūlą, su trim vyrais šliaužiantį pro spygliuotų vielų tvorą, ir prisijungė prie jų. Stiprus sprogimas parmetė jį ant žemės, ir atsistojęs jis pamatė visus keturis vyrus žuvusius arba sužeistus. Į tą vietą nebuvo pataikęs joks artilerijos sviedinys. Galbūt viršūla užkludė degtuos vielą, ir sprogo mina. Kiek svirdinėdamas Mabry pralindo tvorą ir pasuko pietų kryptimi, kad pasivytų likusią kuopos dalį. Jo kojos jį nešė, bet galva tebebuvo sprogimo apsvaiginta. Užtruko valandėlę, iki jis pamatė, kad jau atsidūręs minų lauko viduryje.

Jis nesugaudė - eiti pirmyn ar grįžti. Pagaliau skubiai nukrypavo pirmyn, nes buvo atsilikęs nuo kuopos. Tada vėl įvyko sprogimas, jis parkrito ir nuriedėjo kopa žemyn. Smėlis apkrito jį, o jis gulėjo ir galvojo, kad jau esąs nebegyvas.

Bet jis nebuvo net sužeistas, tik negalėjo gauti oro. Antrą kartą atsistojęs, jį paėmė tūžimas. Išstisus metus svajojo būti pačiame kovotojų priešakyje, o dabar kažkokios smulkmenos jį trukdo! Jis taip toli atsiliko vienu vienas, sekdamas kaip šunytis savo kuopą, ir dar pražiopsos patį pirmąjį mūšį! Tokių minčių veikiamas, jis pašoko ir pradėjo bėgti. Bet, vos tik pasiekęs kopos viršūnę, staiga pamatė prieš save penkis vokiečius. Vienas jų užsimojo rankine granata. Mabry paleido seriją šūvių. Vokiečiai numetė ginklus ir pakėlė rankas.

Tai buvo keista ir netikėta. Kodėl keturi vyrai turėtų pasi-

85 km. ilgio pakrantę, kurioje iš 2,727 laivų buvo išlaipinta 150,000 vyrų.

duoti vienas? Jie nesunkiai galėjo jį nuginkluoti. Tačiau, žvilgtelėjęs atgal, jis pastebėjo, kad jie buvo pamatę: pro kopų tarpą blizgėjo jūra, ir visos horizontas buvo pilnas laivų - priešintis nebuvo prasmės. Mabry nenorėjo gaisri dėl belaisvių. Laimingu sutapimu jis netoliese pamatė amerikietį kareivį, kuriam vokiečius jis perdavė. Jis paklausė ir apie G kuopą; kareivis manė, kad ji dar tebesanti užpakalyje, pakrantėje. Tačiau Mabry nepakeitė savo įsitikinimo, kad kuopa jau esanti toli priekyje.

Antroje kopų pusėje, atsidūręs lygioje pievoje, jis pasijuto apšaudomas kulkosvaizdžio iš vieno bunkerio. Jis krito į griovį ir bandė juo šliaužti. Tačiau, vos tik pakeldavo galvą, kulkosvaizdis sukleidavo iš naujo. Tik iš to jis suvokė, kad kuopa dar negalėjo būti nuėjusi priekin.

Dabar visa istorija pradėjo jį jau linksminti. Tiesa, jis nebuvo atlikęs bataliono planuose numatyto uždavinio, tačiau pajuto pasitenkinimą, kad atsidūrė toli kuopos priekyje, ir nė negalvojo grįžti kuopos ieškoti.

Jam tebesukant galvą, kaip likviduoti tą prakeiktą bunkerį, griovinė išoko, priedangos ieškodami, dar keletas vyrų. Vieną jų jis pasiuntė atgal, kad pašauktų tankus. Keistu sutapimu jo kaprizingas įsakymas buvo labai greit išpildytas. Vienas iš 28 amfibinių tankų, išsikėlęs su trečiaja banga ir, pionieriams išsprogdinus betoninę sieną, perlipęs kopas, paleido į bunkerį keturis šūvius ir apsisukęs nuskubėjo tolyn - iš bunkerio išlindo pora tuzinų vokiečių, mosuodami balta skara.

Dabar Mabry galėjo nekliduomas skubėti priekin, ir netrukus pasiekė pylimą, vedantį per užtvindytą ruožą. Pylimas atrodė nesužalotas ir neginamas, ir Mabry jį identifiko kaip "Išėjimą Nr. 1", einantį per Poupeville į Saint - Marie - Du - Mont. Pylimo viduryje buvo tiltelis; nuo kito galo pylimo atbėgo keletas vokiečių, kurie nušoko į šalį ir pasislėpė apačioje. Mabry su griovyje prisijungusiais vyrais šliaužė link vokiečių. Tuo pat metu nuo Poupeville pusės išgirdo šūvius ir teisingai nusprendė, kad ten turį būti amerikiniai parašiutininkai. Jis iškėlė oranžinę vėliavėlę, kuri buvo sutartas atpažinimo ženklas. Tai ir buvo ta vėliavėlė, kurią pulk. Ewellio vyrai, paėmę Poupeville mokyklą, pamatė ir atpažino.

Patiltėje pasislėpę vokiečiai pasidavė belaisvėn. Vienas parašiutininkų leitenantas pasveikino Mabry, tartum nebūtų savo tautiečio matęs ištisus metus, ir pasakė, kad generolas Tayloras esąs sodžiui ir labai džiaugsiąsis, galėdamas jį pasveikinti. Visa tai nebuvo nė trupučio panašų į tas kautynes, kurias Mabry iš anksto buvo įsivaizdavęs. Kariniu požiūriu, viskas išėjo labai sujaukta.

Visas "Utah" ruožo išsilipinimas buvo daug paprastesnis, negu kas nors galėjo tikėtis. Dėl klaidingo išlipimo kilęs sąmyšis neilgai truko. Daugumas pėstininkų, kaip ir pats Mabry, turėjo pakankamai orientacijos ir iniciatyvos, kad surastų puolimo tikslus, kai tik paaiškėjo,

kur jie esą. Visas batalionas beveik be nuostolių perėjo užtvindytą zoną ir tuoj po pietų susijungė su parašiutininkais. Iš daugelio tūkstančių, kurie kėlėsi krantan "Utah" ruože, žuvo tik dvylika ir nepilnas šimtas buvo sužeistų. Už nuostolių mažumą

reikėjo dėkoti parašiutininkams ir laivyno bei aviacijos bomboms. Tačiau už 20 km į rytus, "Omahos paplūdimiu" pavadintame ruože, išlipimas buvo gero karto karštesnis.

(Tęsinys: "Omahos paplūdimio" pragaras)

Pro kopų tarpą blizgėjo jūra ir horizontas buvo pilnas laivų...

Aš buvau šnipas

Aš susitikinėjau su aukščiausiais sluoksniais. Su generolais ir filmų žvaigždėmis, su politikais ir pramoninkais. Aš priklausiau špionažo aristokratijai.

Aš uždirbau daug pinigų, ir šiek tiek man jų liko. Dabar turiu mažą namelį Anglijoje ir auginu rožes. Nebenoriu nieko daugiau girdėti apie slapta-sias tarnybas.

Ir jei dabar rašau šiuos atsiminimus, tai tik dėlto, kad esu skaitęs per daug špionažo romanų ir matęs per daug špionažo filmų.

Dažniausiai tokiais atvejais turėdavau juoktis. Nes tikrovė yra visai nepanaši į tai, kas rašytojų fantazijos sukurama.

Mes gyvename špionažo amžiuje. Šnipai siaučia tarp mūsų, užmaskavę savo veidus kaukėmis ir dažais. Čia noriu nuplėšti tas kaukes ir parodyti nuogą tikrovę.

Tais žodžiais savo atsiminimus pradeda buvęs aukštas žvalgybos valdininkas, dvigubas agentas, dirbęs Vakarams ir, tariamai, sovietiniam blokui, vėliau turėjęs "nusiimti", nes priešui paaiškėjo jo dvigubas žaidimas.

Tai sensacingų faktų reportažas iš pokarinio dešimtmečio žvalgybų grumtynių. Jame pasakojama, kaip žvalgyba verbuoja agentus priešui, kodėl kartais žvalgyba stengiasi priešui išduoti savos valstybės paslaptis ir t.t.

Reportažas netrukus pradėdamas spausdinti šioje vietoje, vardu

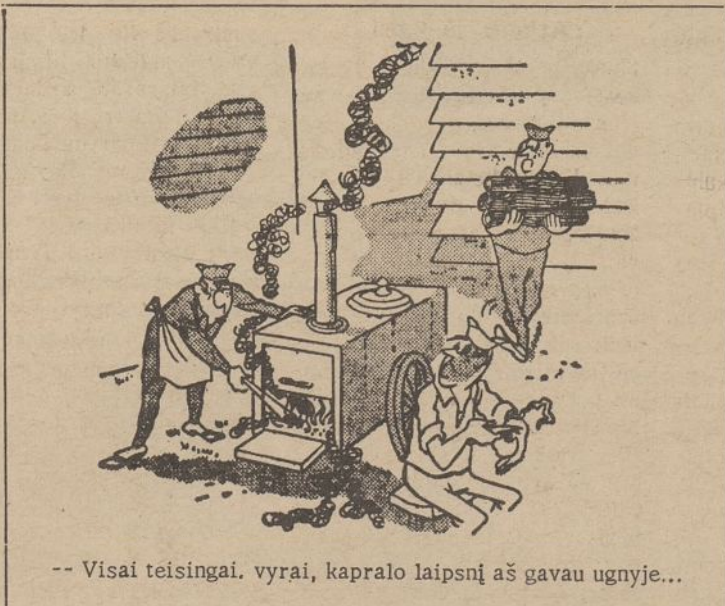
ŽVALGYBŲ KOVA

Painformuokite apie tai savo bičiulius ir patarkite užsitikrinti reguliarių Dirvos pristatymą į namus, pasinaudojant žemiau pridėdamu kuponu.

Pridėdamas \$3.00 užsisakau Dirvą laikotarpiui, per kurį joje bus spausdinamas faktų reportažas ŽVALGYBŲ KOVA.

(Vardas, pavardė)

(Adresas)

-- Visai teisingai. vyrai, kapralo laipsnį aš gavau ugnyje...

pakrantėje, kopų papėdėje, susirinko abi kuopos

SIUNTINIAI SIUNČIAMI Į SOVIETŲ RUSIJĄ

UKRAINA, LIETUVA, BALTUDUJA, LATVIJA, ESTIJA, IR KITAS RESPUBLIKAS.

Pasinaudok patikimu, kruopščiu ir greitu mūsų firmos patarnavimu.

GENERAL PARCEL & TRAVEL CO., INC.

135 WEST 14th STREET
NEW YORK 11, N. Y.
Tel.: CHelsea 3-2583

Licensed by USSR
MŪSŲ SKYRIAI

Atdara kasdien nuo 9-6;
Sėkmadieniais nuo 9-4.

141 Second Avenue
NEW YORK CITY
Tel. GRamercy 5-7430

39 Raymond Plaza W.
NEWARK, N. J.
Tel. MARket 2-2877

132 Franklin Ave.
HARTFORD, CONN.
Tel. CHapel 6-4724

900 Literary Road
CLEVELAND 13, OHIO
Tel. TOWER 1-1461

332 Fillmore Ave.
BUFFALO 6, N. Y.
Tel. MOhawk 2-674

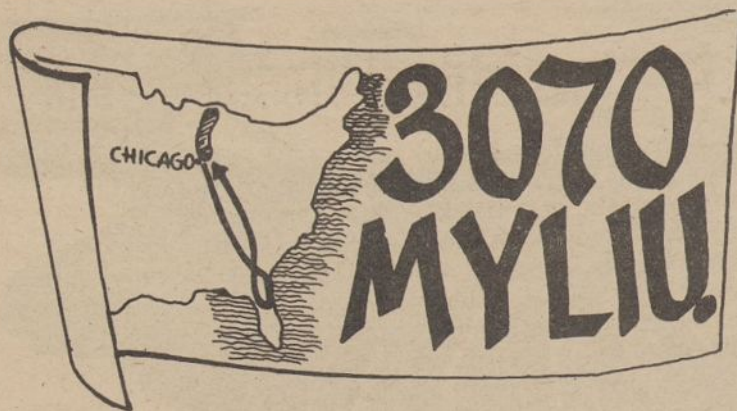
308 W. Fourth Street
BOSTON 27, MASS.
Tel. ANDrew 8-5040

11339* Jos. Campau
DETROIT 12, MICH.
Tel. TOWnsend 9-3980

632 W. Girard Ave.
PHILADELPHIA 23, PA.
Tel. WALnut 5-8878

Mūsų didžiulė firma turėdama tūkstančius patenkintų klientų 100% garantuoja pristatymą. Kiekvienas siuntinys išsiunčiamas laike 48 val. ir adresatą pasiekia per 6—7 savaites (oro paštu laike 7—12 dienų). Įstaigose yra pirmos rūšies pasirinkimas įvairių prekių. Reikalaukite mūsų nemokamų katalogų, kuriuose rasite informaciją apie naujas muitų normas ir patarnavimus.

Atsiminkite, kad mes esame specialistai visa kame, kas liečia siuntinių persiuntimą.

3

Ispūdžiai ir nuotraukos VLADO VLJEIKIO

1808 metais Amerikoje buvo uždrausta vergų prekyba. Bet tada nevsi sutiko būti lengvai išstumti iš taip pelningo biznio. Tik teko tą prekybą perkelti į tolimesnius ir sunkiau prieinamus užkampius. Tokia puiki vieta buvo surasta Atlanto

Parkas prie įlankos. Ir ko tik šioje įlankoje nėra. Krabai, austrės, jūros žvaigždės, įvairiausi gyvūnai matyti tik akvariumuose, čia gražiai plauko vandenyje net ranka pasiekiami.

Kuo toliau važiuoji į Flo-

Fernandinos uoste seniau rinkdavosi piratai

okeano pakraštyje, pelkėtoje vietovėje, kur velniai savo vaikus veda, Fernandina Beach.

Ispanijos valdžios paunksmėje čia klestėjo įvairi kontrabanda ir buvo gera prieglauda garsiausiems tų laikų piratams. Pierre ir Jean Lafitte dažnai atsilankydamo Fernandinoje. Audringa šio pakraščio istorija savo pageltusiuose lapuose yra įrašiusi anglų, ispanų, meksikiečių vardus.

Pagaliam 1821 metais Amerika nupirko Floridą iš Ispanijos ir pastatė stiprų fortą generolo Duncan Lamont Clinch vardu. Dabar ši vietovė paversta parku, o fortas muziejumi. 1930 m. maža mergaitė besikasinėdama smėlyje savo kieme atrado kelis auksinius pinigus. Nereikia ir sakyti, kad ne tik mergaitės tėvas, bet viso miestelio gyventojai sujudo ieškoti paslėptų piratų turtų. Kas kiek rado nežinoma, bet tame pačiame kieme buvo atkastas puodas auksinių pinigų, kurių priskaityta per tūkstantį. Ir tai atrodo, kaip pasakoje.

Mūsų Chicagos keliautojams Fernandina paliks atmintyje ne savo piratiška praeitimi, bet nepaprastai dvokiančiu vandeniu. Tame vandenyje labai daug sulfuro, ir jis taip neskaniai atsiduoda, kad sunku jį ne tik gerti, bet ir prausti biau-

ridą, tuo giliau į praeitį. Atrodo, kad važiuoji ne pirmyn, bet atgal per šimtmečius. Kiekvienas žingsnis čia primena senovę ir pirmuosius Amerikos užkariavimo žygius. Prie St. Augustino miesto pasitinka Don Juan Ponce de Leon statula. Tai šis šaunus ispanų kavalierius 1513 metais atplaukė į Ameriką ieškoti aukso ir jaunystės vandens. Jis jau kartą čia buvo su Kolumbu, bet dabar atvyko pats. O kadangi atvyko kovo 27 d., kuri Ispanijoje žinoma, kaip gėlių šventė, (Pascua Florida) tai ir visą kraštą pavadino Florida.

Neradęs nei aukso nei

St. Augustino fortas

cūzai ir kas tik pasimaišydavo pakelėje. Todėl 1672 m. ispanai pradėjo statyti fortą, kuris išliko kaip buvęs iki šių dienų.

Šis fortas niekad nebuvo paimtas kautynėse, nors daug kartų buvo puolamas. Tik 1763 m. anglai jį gavo atiduodami ispanams Havana. Ispanai vėl trumpam laikui grįžo, bet turėjo užleisti vietą amerikiečiams.

Beveik visas St. Augustino miestas — ištisas muziejus. Siauros gatvelės, ispaniško stiliaus namai, spalvingi ispanių kostiumai, arklių traukiami vežimai. Nors čia buvo pastatyti keli milijoninės vertės pastatai, tačiau jie mažiau patraukia dėmesį už šimtamečius nublukusius namelius. Yra čia

Floridos miškai primena džungles

jaunystės šaltinio, jis su savo bendrakeliaiviais nuplaukė sau toliau. Ir tik 1565 m. Ispanijos admiralas su armotų šūviais ir kitokiu kariniu triukšmu apgarsinęs savo atsiradimą, įsteigė čia miestą jį pavadindamas St. Augustine. Mat ta diena kalendoriuje buvo atžymėta Augustino vardu. Tokiu būdu buvo įkurta seniausia kolonija Amerikoje. Ją puldinėjo indėnai, anglai, pran-

ir jaunystės šaltinis, kurio taip ieškojo ispanų riteris. Daug kas geria iš jo dabar, bet kad bent kiek atjaunėtų, neteko girdėti. Čia taip pat ir garsaus Ripley muziejus, kuris apkelia visą pasaulį beieškodamas keistenybių.

Aki patraukia ispanų renesanso pastatas, kurį nupirko chicagietis Lightner ir kartu su didžiule savo ko-

St. Augustino sena gatvelė

lekcija padovanojo St. Augustine miestui. Reikėtų daug dienų, kad galima būtų viską nuodugnai apžiūrėti ir įsigilinti į seną St. Augustino istoriją, tačiau laiko maža. Dabar ne tokie laikai. Prezidentas Andrew Jackson iš savo rezidencijos "Hermitage" į Washingtoną keliaudavo visą mėnesį, o dabar užtenka kelių valandų. Reikia skubėti...

Būti Floridoje ir nepasimaudyti Atlante būtų nedovanotinas nusikaltimas, kurio jokie veiksniai neatleistų. Todėl nusprendžiame pabūvoti Daytona Beach. Tai šaunus kurortas, pilnas gražiausių vasarnamių ir motelių. Pajūris knibždėte knibžda Floridos saulės mėgėjais. Publika marga ir kaip ir visi vasarotojai, nusvilusiais pečiais ir nusilupusiom nosim.

Floridos saulė tai vienintelis produktas, kurio apsuksūs amerikiečiai dar nesugeba supakuoti į plastikinius maišelius ir pardavinėti automatuose. Įmeti kvoterį ir iškrenta trys nikeliai gražos ir maišelis saulės... Veltui gaunamas daiktas menkai įvertinamas ir todėl dažnas prisiemia jo daugiau, negu gali panešti. O paskui bliauna, vartydamasis lovoje.

Todėl ir mes, pajutę pečiuose saulės ranką, skubame nuo pajūrio toliau ir sukame į Floridos vidurį, nes pakelių reklama jau įkale į galvą Silver Springs. (Bus daugiau)

ANTRASIS LABAI SVARBUS PRANEŠIMAS

Lietuvių Prekybos Bendrovės vadovybei malonu pranešti, kad jai pasisėkė sudaryti sąlygas patenkinti visuomenės pageidavimui siųsti didesnius standartinius siuntinius, ir tam reikalui ji paskyrė 50,000 jardų EKSPORTINĖS RŪSIES VILNONIŲ MEDŽIAGŲ labai dailiais dvigubais ruoželiais ir lygių šitokių naujų ir ypač patrauklių spalvų: mėlsvos, tamsiai rusvos ir pilkšvos. Visos tos medžiagos turi įrašus "Made in England".

Nuo 1959 m. rugpiūčio 1 d. mes siūlome tas medžiagas sudarinėti šitokiems keturiems papildomiems standartiniams siuntiniams:

1) SIUNTINYS NR. 28:

16 1/4 jardų NAUJOS EKSPORTINĖS RŪSIES VILNONĖS MEDŽIAGOS, ruožuotos ar lygios, 5 vyriškiems ar moteriškiems kostiumams.

Svoris 17 svarų. Kaina \$59.00.

2) SIUNTINYS NR. 29:

16 1/4 jardų NAUJOS EKSPORTINĖS RŪSIES VILNONĖS MEDŽIAGOS, ruožuotos ar lygios, 5 vyriškiems ar moteriškiems kostiumams;

10 jardų dvigubo pločio pamušalo.

Svoris 17 svarų. Kaina \$67.00.

3) SIUNTINYS NR. 30:

32 1/2 jardų NAUJOS EKSPORTINĖS RŪSIES VILNONĖS MEDŽIAGOS, ruožuotos ar lygios, 10 vyriškų ar moteriškų kostiumų.

Svoris 34 svarai. Kaina \$113.00.

4) SIUNTINYS NR. 31:

32 1/2 jardų NAUJOS EKSPORTINĖS RŪSIES VILNONĖS MEDŽIAGOS, ruožuotos ar lygios, 10 vyriškų ar moteriškų kostiumų;

20 jardų dvigubo pločio pamušalo.

Svoris 42 svarai. Kaina \$125.00.

Į šių siuntinių kainas įskaityti visi su pasiuntimu susiję mokesčiai.

Mums malonu informuoti visus lietuvius, kad Lietuvių Prekybos Bendrovė, nepaisydama tai, jog NAUJŲJŲ medžiagų rūšis yra žymiai aukštesnė ir kaina brangesnė, lietuvų gerui yra nusprendusi skirti tas medžiagas sudarinėti visiems tiems 30 skirtingų standartinių siuntinių, NEPAKELDAMA JŲ KAINOS.

Mūsų standartinius siuntinius gali užsisakyti bet kas, vis tiek, ar jis būtų Lietuvių Prekybos Bendrovės, ar kurios nors kitos firmos klientas.

Norėdami suteikti galimybę užsisakyti siuntinį ir tiems klientams, kurie dėl ko nors nepajėgia tuojau padaryti tai, gavę \$1.00 už bet kurį norimąjį standartinį siuntinį, galutinio užsakymo mes lauksime 3 mėnesius.

Pareikalavusiems NEMOKAMAI siūsim savo NAUJŲJŲ EKSPORTINĖS RŪSIES VILNONIŲ MEDŽIAGŲ pavyzdžius, 30 skirtingų standartinių siuntinių kainoraštį (siuntinius sudaro kostiumų ir paltų medžiagos, pamušalas, batai, megztiniai ir kt.) ir naują lietuvių kalba išspausdintąjį bendrinį katalogą, kuriame aptarta:

1. Apie 600 rūšių įvairių anglišku medžiagų;

2. Didelis pasirinkimas gatavų drabužių moterims, vyrams ir vaikams;

3. Įvairių rūšių odos;

4. Gatava avalynė;

5. Laikrodžiai;

6. Foto aparatai;

7. HOHNER akordeonai — 20 skirtingu modelių, kurių kainos įvairuoja pradedant nuo \$39.00;

8. SINGER siuvamosios mašinos, rankinės ir kojines;

9. AUTO-KNITTER — vienintelė mezgimo mašina, kuri yra pritaikyta visų rūšių siūlams, ĮSKAITANT IR NAMIE VERPTUOSIUS;

10. OLYMPIA rašomosios mašinėlės šių kalbų raidynų: lietuvių, latvių, estų, rusų, ukrainiečių, vokiečių ir anglų;

11. Vaistai, gaminti Anglijoje, JAV, Vokietijoje, Švedijoje, Šveicarijoje, Prancūzijoje ir TSRS. Mūsų medicinos skyrius įvykdo užsakymus pagal bet kuria kalba surašytus ir iš Lietuvos atsiųstus receptus.

MES GARANTUOJAME, kad:

1. Pasiųstasis siuntinys bus gautas.

2. Jei siuntinys dingtų, mes grąžinsime pinigus arba nemokamai pasiųsime kitą siuntinį.

3. Visi mokesčiai bus apmokėti čia, dėl to gavėjas Lietuvoje jau nebeturės nieko primokėti.

4. Prekės bus siunčiamos tik tokios, kokios užsakomos remiantis pavyzdžiais.

Mūsų kainos jau iš pat pradžių buvo PAČIOS PIGIAUSIOS PASAULYJE, jos pigiausios ir lieka, dėl to siūlome visiems lietuviams, kurie iki šiol užsakinėdavo siuntinius per kitas firmas, tuojau pat

1. parašyti mums ir, VISAI NIEKUO NEĮSI-PAREIGOJANT, paprašyti NEMOKAMAI prisiųsti katalogą, pavyzdžių ir kitokių informacijų;

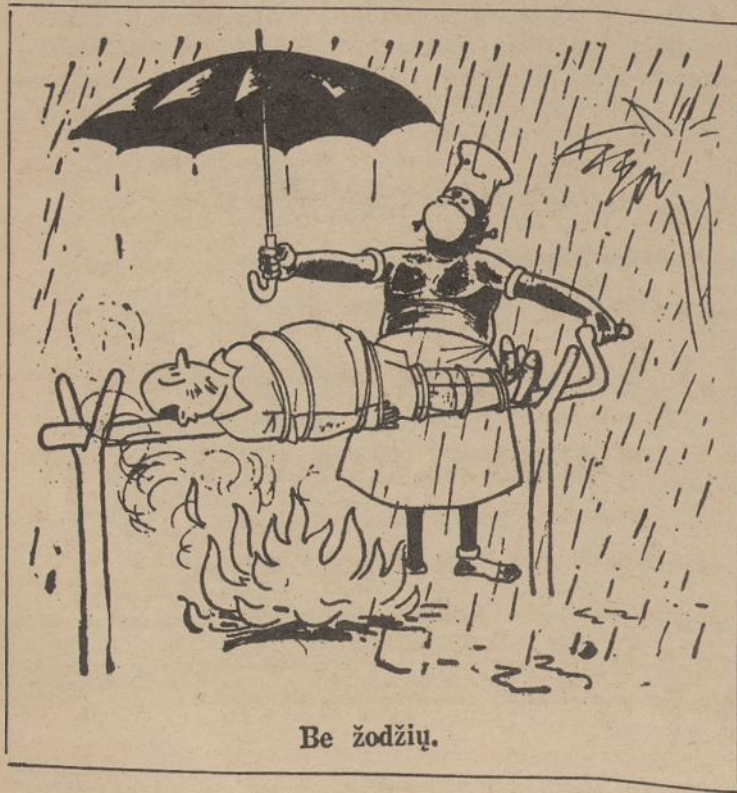
2. palyginti mūsų kainas ir prekių rūšis prieš užsakant kur nors siuntinį.

TADA jūs patys įsitikinsite, kad užsakydami per mus SUTAUPOTE NEMAŽA PINIGŲ.

Specialias nuolaidas taikome visoms labdaros ir šalpos organizacijoms.

Dėl smulkesnių informacijų prašom rašyti Lietuvių Prekybos Bendrovės vadovybei.

LITHUANIAN TRADING COMPANY
1A, Hunt Street
London, W. 11
Great Britain

Be žodžių.

PASIMATYKIME SPAUDOS BALIUJE

Spaudos balius jau tik už trijų savaitių. Jame, be geros meninės programos ir lietuviškos šokių muzikos, kiekvieną svečią laukia daug kitų malonumų. Todėl rengėjai tiki, kad ne tik Jūs dalyvausit, bet pasikviesit ir savo artimuosius. Ir tai padarykit dabar, neatidėliojant.

Rengėjai iš anksto nori tiksliai žinoti svečių skaičių ir visiems parengti patogias vietas. Todėl status iš anksto užsisakykite Dirvos redakcijoje asmeniškai užeidami arba telefonu — HE 1-6344. Vakaraais galite šaukti — GL 1-3967.

Dirva išstisus metus yra pasirengusi Jums patarnauti. Šiuo atveju Jūs išklausykite tik vieną Dirvos prašymą — dalyvaukit spaudos baliuje drauge su savo artimaisiais. Jei iš spaudos balius liks vienas kitas dodelius, jis bus sunaudotas laikraščio gerinimui ir dažninimui. Taigi savo dalyvavimu Jūs paremsite lietuvišką spaudą — patį tvirtiausią lietuviybės išlaikymo ramsį.

PARENGIMAI

CLEVELANDE

● Rugsėjo 5 d. Lake Shore Country Club patalpose Amerikos Lietuvių Sandara 18 (Cleveland) kuopos banketas. Pradžia 8 val. vakaro.

● Rugsėjo 6 - 7 d., Sheraton - Clev. Hotel Amerikos Lietuvių Gyd. S-gos suvažiavimas.

● Rugsėjo 12 d. Spaudos balius, rengiamas Dirvos, prie staliukų didžiojo Slovenian Auditorium salėje.

● Rugsėjo 19 d. D.L.K. Birutės Kartų Šeimų Moterų D-ja ruošia 8 d. rugsėjo minėjimą - vakarą.

● Spalio 31 d. Korp! Neo-Lithuania metinė šventė ir balius La Vera Supper Klube.

● Lapkričio 21 d. Lietuvių salėje kariuomenės atkūrimo šventė. Rengia Ramovė.

556 E. 120 PARDUODA SAVININKAS

Modernus 8 kamb. vienos šeimos. Ekstra vonia, pusryčių kampelis. Molinių plytelių vonia. Modernus gazo pečius. Keturi kampiniai šildymo vamzdžiai. Galima tuoj užimti. Mažas įmokėjimas. Parduos žemiau FHA įkainavimo. Dar pigiau grynais. Savinininkas - PO 1 - 3056.

FRANK KILBANE REALTY CO.
11601 Detroit LA 1-2722
Cleveland 2, Ohio

Suinteresuotiesiems kepyklos bizniui

Parduodu savo nuosavybės dalį "Baltic Bakery". Kreiptis: V. Strimaitį — ON 1-1250 arba UL 1-7117.

NIAURŲ ŪKYJE

parduodamos kriaušės, obuoliai ir kitokie vaisiai. Klientai gali patys nuo vaismedžių nusikinti.

Adresas: RFD 1
Brunswick, Ohio

PARDUODAMAS VIENOS ŠEIMOS NAMAS

3 mieg. ir vonia antram. Iren-giamas kambarys ir trečiam aukšte. 3 kamb. žemai - valg. svečių ir virtuvė. Šildymo pečius 3 metų. Dvigubas garažas. Netoli buso ir mokyklos.
Šaukti MU 1 - 1765

on AUTO INSURANCE

Telefono pašaukimas s Jums gali sutaupyti daug dolerių apsidraudžiant Amerikos vienoj didelėj draudimo įstagoj. Pašaukus jokio išpareigojimo.

PAULINA
MOZURAITIS-BENNET
Insurance Agent
13706 Benwood Ave.
Cleveland 5, Ohio

Sk 1-2183

Šešios savaitės lituanistikos studijų

Fordhamo Universite-te ir šią vasarą lituanistiką studijavo būrelis lietuvių. Kaip jiems sekėsi čia perspausdiname iš jų laikraščelio "Gaisai" Aušrelės Skirmuntaitės rašinį "Prabėgusios dienos". Red.

Šešios lituanistikos vasaros semestro savaitės jau praityje. Peržvelkime dar kartą šios vasaros dienas, kurios buvo saulėtos ir lietingos, smagios ir darbin-gos. Liepos 6 d. dr. Vasys, savo ir instituto vedėjo Tėvo Jaskevičiaus vardu, pasveikino šios vasaros lituanistus: 8 sesesle vienuolės ir 16 studentų. Penki iš studentų — jau trečios kartos Amerikos lietuviai. Susipažinę vieni su kitais, šiltai susidraugavę, stojo studentai į darbą.

Sunkiausias šio semestro darbas, tačiau, teko lietuvių kalbos dėstytojams: S. Barzdukui, dr. Šlepetytei ir L. Dambriūniui. Kasdieną jie aiškino gramatikos ir sintaksės taisykles, taisė kirčius, o vakarais sėdėjo, apsirovę popierio lakštais — tai studentų namų darbai, kuriuos reikėjo atsidėjus tikrinti. Ir nors varginami, šie mokytojai neprarado nei savo malonių šypsenų, nei vilties studentams pagaliau įkalti į galvą nors vieną kitą taisyklę. Studentai, kad ir padėjuodami, mokėsi gramatikos ir sintaksės uoliai: visų kalboje ir rašyme jaučiama pažanga.

Jeigu gramatika dideliu įdomumu ir nepasižymėjo, tai lietuvių literatūros paskaitos buvo grynas malonumas. Išėita lietuvių literatūra, pradedant 19-tu amžiumi, iki pačios naujausios mūsų kūrybos. S. Barzdu-

kas nagrinėjo būdingus atskirus mūsų literatūros kūrinius: pasakėčias, Anykščių šilelį, noveles. Dr. Maciūnas labai išsamiai nušvietė 19-to amžiaus literatūrą su spaudos draudimo laikotarpiu, kreipdamas ypatingą dėmesį į Maironį ir Kudirką. P. Naujokaitis pristatė žymiuosius poetus V. Mykolaitį-Putiną, F. Kiršą ir J. Baltrušaitį. Šviežiai ir turiningai dr. K. Ostrauskas nagrinėjo naująją lietuvių literatūrą, pradedamas su Biliūnu ir baigdamas Nyka-Niliūnu.

Prof. A. Salys aiškino gausias žodžių darybos priemonės lietuvių kalboje, padėjo susirasti amerikoni-zams lietuviškų pakaitalų. Prof. J. Brazaitis suglaustai pristatė lietuvių tautosaką, suskirstydamas ją į keturis istorinius klotus, nurodydamas, kur ieškoti-nas jos grožis.

Lietuvos proistorę ir istoriją iki Vytauto dėstė dr. Vasys. Nuo Liublino unijos iki Lietuvos padalinimo studentus vedė prof. Sužiedėlis. Prof. Kučas atkūrė 19-to amžiaus Lietuvos istoriją. Apie nepriklausomos Lietuvos valstybės kūrimąsi šiame amžiuje ir nepriklausomybės laikotarpį kalbėjo dr. A. Senn. Viena pamoka savaitėje buvo skiriama studentų pranešimams iš istorijos, jų pasirinkta tema.

Seselės vienuolės dar turėjo ir metodikos pamokas; lavinosi, tarėsi, kaip geriau dėstyti lituanistiką pradžios mokyklose. Joms pašnekesius pravedė V. Čižiūnas, dr. Šlepetytė, prof. Sužiedėlis ir p. Naujokaitis.

Tai šitaip vyko formalu-

sis šios vasaros lituanistikos semestro mokslas. O kiek buvo išmokta ir prasilavinta, sėdint popietėmis ant pievutės kartu su profesoriais, arba prie kavos puoduko, ar saldžių ledų lėkštelės — kas išmatuos šitaip įsigytų žinių ir supratimo kiekį? Jungė mus bendri mokslo dalykai, bendros pramogos, bendras lietuvių studento tautinis sąmoningumas ir viltis, jog mūsų įgytos žinios įgalins ir mus padaryti savo įnašą į tą pačią lietuviškąją kultūrą, iš kurios gausybės šią vasarą sėmėmės.

Aišku, šių kursų nebūtų buvę, jeigu jie nebūtų buvę paremti finansiskai. Didžiausias išlaidas (visiems už mokslą sumokėjo) jau trečią vasarą iš eilės dr. J. Kazickas ir dr. J. Valiūnas; dr. Vydušo Vardo Šalpos Fondas skyrė dviem studentams stipendijas po \$175; dvi Amerikos Lietuvių Bendruomenės apylinkės — Detroito ir Philadelphiajos — skyrė stipendijas po \$50; dr. A. Vasio pastangomis Philadelphiajoje surinkta dviem studentams \$150: iš Philadelphiajos Lietuvių Banko per poniją ir poną Cheledinus \$100, inž. V. Mošinskio — \$10, prof. A. Salio — \$10, dr. A. Vasio — \$10, dr. Šmulkščio — \$10, prof. A. Jurskio — \$5, ir ponios Vainiūnienės — \$5.

Seselėms aukojo: prel. J. Balkūnas, prel. I. Valančiūnas, prel. P. Virmanškis, kun. kleb. J. Aleksiusas, kun. kleb. A. Abračiūnas, kun. kleb. Baltrušiusas, kun. kleb. B. Gauronskas, kun. kleb. M. Kemėsis ir kun. kleb. dr. J. Starkus.

Aušrelė Skirmuntaitė

Lietuvių Gydytojų Draugijos suvažiavimo programa

PIRMOJI SUVAŽIAVIMO DIENA Sekmadienis, 1959 m. rugsėjo 6 d.

10:00 A. M. Pamaldos šv. Jurgio Parapijos bažnyčioje
6527 Superior Ave., kampas East 66th St.
2:00 P. M. Registracija
Sheraton — Cleveland Hotel, Cleveland Room
3:00 P. M. Suvažiavimo atidarymas

H. Brazaitis, M. D., Ohio Liet. Gyd. Draugijos pirmininkas
Amerikos Himnas
Lietuvos Himnas
Atidarymo kalba: A. Montvydas, M. D., Amerikos Liet. Gyd. Sąjungos pirmininkas

3:30 — 6:30 P. M. Mokslinės paskaitos
Moderatorius J. Valaitis, M. D., Chicago
3:30 — 4:05 Tuberkuiozė šiandien
K. Vyšniauskas, M. D., Canton, Ohio
4:20 — 4:30 Kortikosteroidai ir tuberkuiozės gydymas
A. Narbutas, M. D., Excelsior Springs, Mo.
4:30 — 4:40 Atipiškos foto chromogeninės džiuvos bakterijos
A. Narbutas, M. D., Excelsior Springs, Mo.
4:50 — 5:00 Pertrauka
5:00 — 5:30 Genų biochemija
Dr. M. Jesaitis, New York
5:40 — 6:00 Izotopai diagnostikoj ir gydyme
K. Ambrozaitis, M. D., Cleveland
6:10 — 6:30 Kas naujo radiologijoj
E. Ringus, M. D., Chicago
7:30 P. M. Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungos atstovų posėdis.

ANTROJI SUVAŽIAVIMO DIENA Pirmadienis, 1959 m. rugsėjo 7 d.

10:00 A. M.

Dr. J. Basanavičius ir Dr. V. Kudirkos paminklų pagerbimas Kultūriniam darželyje
East Blyd., Cleveland (tarp Superior Ave. ir St. Clair Ave.)

1:00 — 4:10 P. M. Mokslinės paskaitos

Moderatorius J. Valaitis, M. D., Chicago
1:00 — 1:30 Šių dienų vėžio chirurgija
V. Kanauka, M. D., Brooklyn, N. Y.
1:40 — 2:00 Ankstyva vėžio pataloginė diagnozė
J. Valaitis, M. D., Chicago
2:10 — 2:20 Krūčių vėžys
D. Degesys, M. D., Cleveland
2:30 — 2:40 Pertrauka
2:40 — 3:00 Gimdos kaklelio vėžys
G. Balukas, M. D., Chicago
3:10 — 3:30 Poklimakterinės kiaušidžių funkcijos
J. Stankaitis, M. D., Cleveland
3:40 — 4:00 Amerikos lietuviai gydytojai ir visuomeninė veikla
V. Tereijonas, M. D., New York

5:00 — 6:00 P. M. Kokteiliai — Empire Room

6:00 P. M. KONCERTAS

Solistė Elena Kuprevičiūtė-Bergienė, smuikas
Solistas Andrius Kuprevičius, piano
Solistė Aldona Stempužienė, mezo-supranas.

BANKETAS.

Įsigykite "Dainas iš Lietuvos"

Lionė Jodis-Mathews įdainavo eilę populiarių lietuviškų dainų, kurios dar niekad nebuvo įdainuotos į plokšteles. Tos dainos, įdainuotos su Rūtos choru, palydint muzikos instrumentams, sudaro atskirą albumą. Albumas pavadintas "Dainos iš Lietuvos". Jame yra 16 dainų.

Išleido REQUEST RECORDS, Inc. Galima gauti šiuo adresu: 443 West 49 St., New York 19, N. Y.

Kaina už Hi-Fi \$4.98, Stereo \$5.98. Pasiuntimas ir apdrauda įskaityta. Perkant didesniais kiekiais duodama nuolaida.

I. J. SAMAS JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai
Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairus dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

EAST CLEVELAND—EUCLID & SUPERIOR AVE.

SAVINGS
EARN

OPEN EVERY SATURDAY
UNTIL NOON

4%

SUPERIOR
SAVINGS

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

HOME AND
REMODELING LOANS

CORNER 68TH—SUPERIOR AVENUE

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

Grazina Būgaitė

DIRVA

THE FIELD

Kas ir kur?

• Antroji JAV ir Kanados lietuvių dainų šventė numatyta 1961 m. liepos 1-2 d. Chicagoje.

• Birutė Kalėdienė ir Jonas Pipynė — lietuviai sportininkai, Maskvoje vykstančioje sporto šventėje laimėjo pirmąsias vietas ir gavo aukso medalius. Birutė Kalėdienė laimėjo ieties metimą, o Jonas Pipynė 1500 metrų bėgimą.

• Maskvos iniciatyva po Lietuvą pavėžyti komunistinių organizacijų nariai JAV jau pradeda agitaciją. Pirmas jų pranešimas įvyks rugsėjo 29 d. Brooklyne. Žinoma, po to seks "pranešimai" ir kitose vietose.

• Vilniuje išleistas naujas miesto vaizdų albumėlis. Jame keliolika naujesnių Vilniaus vaizdų.

• Bostono inžinieriai praejusį sekmadienį suruošė išvyką į Cape Cod ir buvo sustoję J. Kapočiaus ir p. Vasiliausko vasarvietėje — Osterville Manor.

• Žurnalistas — fotografas Vytautas Valaitis, dirbęs Akrone išeinančiam dienrašty, buvo išvykęs į Europą. Aplankė Austriją, Vokietiją ir švenčią.

• Moksleivių ateitininkų jubilėjinė stovykla vyko "Dainavoje" nuo liepos 26 iki rugpiūčio 8 d. Stovyklavo 164 moksleiviai. Stovykla buvo organizuojama ateitininkijos 50 metų sukakčiai paminėti.

• Studentai ateitininkai stovyklauja nuo rugpiūčio 23 iki rugsėjo 7 d. Moscow stovyklavietėje, Pa.

DIRVAI AUKOJO

Pratęsiant prenumeratą Dirvą aukomis parėmė:

X.X., Chicago	\$ 2.00
Amšiejus, V. Cleveland	2.00
Namikas M., Covina	1.00
Kukarskas J., Baltimore	2.00
Janulevičius M., Cleveland	2.00
Krulikas K., Richmond Hill	2.00
Janušauskas V., Jacques-Cartier	1.00
Kembrė B., Springfield	1.00
Rekašius Z., West Lafayette	2.00
Silks I., New Haven	2.00
Ramonas A. Dr., Chicago	2.00
Daučanskas St., Chicago	1.00
Lenkevičius J., Chicago	2.00
Bliudnikas E., Brockton	2.00
Tallat-Kelpša Dr., Chicago	2.00
Gudas St., Brooklyn	2.00
Bernotas J., Elizabeth	1.00

Ačiū visiems už atsiųstas aukas.

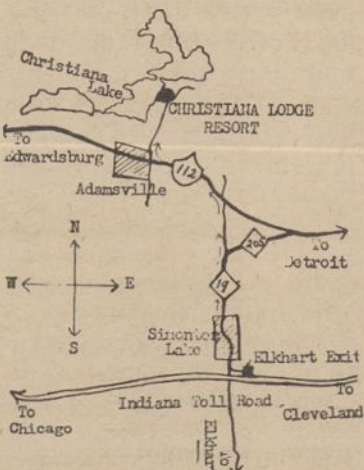
Dirvą pasiūlyk savo kaimynui susipažinti

NAKVYNĖS VYKSTANTIEMS / LB SUVAŽIAVIMĄ DETROITE

Vykstantieji į JAV Lietuvių Bendruomenės pirmąjį visuotinį suvažiavimą, kuris įvyks rugsėjo 5 ir 6 dienomis Detroit, Sheraton - Cadillac viešbutyje, gali iš anksto rezervuoti sau nakvynes, rašdami laiškus tie-

NEO-LITHUANŲ STOVYKLA

Korp! Neo-Lithuania vasaros stovykla įvyks rugpiūčio 29 - rugsėjo 7 d.d. Christiana Lodge, Mich. (p. Linkų) vasarvietėje. Vasarvietė pasiekama, važiuojant Indiana Toll Road, išsukant (100 mylių nuo Chicago) prie Elkhart ir važiuojant 19 keliu į šiaurę iki US 112 kelio, 112 keliu į vakarus iki Adamsville ir nuo Adamsville sekti ženklus.

Rugpiūčio 29 d.
Rinkimasis į stovyklą ir vakare susipažinimo arbatėlė.
Rugpiūčio 30 d.
9:30 pamaldos
10:30 vėliavos pakėlimas ir iškilmingas atidarymo posėdis.
2:30 referatai
8:00 laužas
Rugpiūčio 31 - rugsėjo 4 d.d.
Stovyklavimas su paskaitomis, referatais, seminarais, sportavimu, vakarojimais ir laužais.
Rugsėjo 5 d.
5:00 paskaita stovyklautojams ir svečiams.
8:00 meninė dalis ir bendras vakarojimas su svečiais.
Rugsėjo 6 d.
9:30 pamaldos
10:30 vėliavos pakėlimas
4:30 iškilmingas stovyklos uždarymas.
8:00 bendras laužas
Rugsėjo 7 d.
Atsiveikimas su stovykla.
Mielai kviečiame korporantes ir bičiulius, jei ne visą laiką, tai nors savaitgalius praleisti kartu su stovyklaujančiu jaunimu, o ypač rugsėjo 5 ir 6 d.d.
Stovyklautojai moka \$60.00 už visą stovyklavimo laiką. Atvykstantieji savaitgaliais moka po \$8.50 už parą asmeniui ir \$4.00 vaikui (iki 10 m.) už maistą ir nakvynę.

Prasome pranešti iš anksto apie atvykimą į stovyklą, kad visiems galima būtų parūpinti nakvynes, šiuo adresu:
J. Žvinys, 6428 So. Campbell Street, Chicago 29, Ill. Tel. PR 6 - 1349.

Korp! Neo-Lithuania Chicagoje Valdyba

sioginiai viešbučiai šiuo adresu: The Sheraton - Cadillac Hotel, Detroit 31, Michigan. Viešbutis rezervuoja šiam suvažiavimui 75 - kambarių šiomis papigintomis kainomis: kambarys vienam asmeniui su viengule lova - 7 dol., kamb. dviem asmenims su dviguba lova - 11 dol. ir kamb. dviem asmenims su dviem lovom - 12 dol. Rezervuojant vietas pažymėti, kad vykstate į "Lithuanian American Community Congress", nes tik tokiu atveju gausite nuolaidą.

REGISTRUOKIMĖS Į BENDRUOMENĖS BANKETĄ

Visi lietuviai, kurie norite dalyvauti Pirmojo JAV Lietuvių Bendruomenės visuotinio suvažiavimo bankete, kuris įvyks rugsėjo 6 d. (sekmadienį) 7:00 val. vak. Sheraton - Cadillac viešbutyje, prašomi iki rugsėjo 4 d. 9:00 val. vak. registruotis - dienomis pas A. Musteikį, telef. TO 9 - 3090, o vakarais pas K. Veikutį, telef. WA 4 - 6469.

Banketo meninę programą išpildys solistė Monika Kripiškienė. Jai akompanuos muzikas Aleksandras Kučinas.

Kalbės Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkas J. Matulionis ir vienas aukštas Amerikos pareigūnas.

V. Kutkus

NEW YORK

Ryšium su Chruščiovo pakvietimui į JAV, Lietuvių Moterų Atstovybė pasiuntė prezidentui Eisenhoweriui raštą, dėkodama už Pavergtųjų Tautų savaitės paskelbimą ir priminė visas sovietų padarytas Lietuvai skriaudas. Be to, pageidavo, kad prezidentas savo kalboj su Chruščiovu, reikalaujant pavergtoms Europos tautoms laisvės, grąžintų iš Sibiro deportuotus į jų tėviškių kraštus ir leistų susijungti jų teroro išskirtoms šeimoms.

Lietuvių Tautinio Akademinio Sambūrio ir Korp. Neo-Lithuania New Yorke, gegužinė įvyko rugp. 16 d. Max restorano sode, netoli Far Rockaway.

Nors buvo labai karšta diena, bet suvažiavo apie 70 žmonių, daugiausia jaunimo. Gegužinės pasisekimu labiausiai rūpinosi sambūrio valdyba, kurią sudaro: A. Koncė, S. Mackevičius, J. Maurukas, L. Tamošaitis ir G. Siliūnienė. Šokiams grojo Butrimo orkestras.

Audronė Gudaitė, studentė, pasiuntė prez. Eisenhoweriui padėkos laišką už Pavergtųjų Tautų savaitės paskelbimą ir iš Baltųjų Rūmų gavo atsakymą.

Birutė Rimgailienė - Skučaitė, atostogas praleido Cape Cod lietuvių vasarvietėje ir vėl pradėjo darbą.

Long Beach, Cal.

Rugpiūčio 9 d. Conradų sodyboje įvyko Lietuvių Klubo susirinkimas.

Pirmininkas V. Archis padėkojo poniai Eseliun už leidimą suruošti jos sodyboje gegužinę, kuri įvyko liepos mėnesį, taip pat muzikantams broliams Kalvaičiams, Urniečiui ir Matui - Matulionui už grojimą bei poniams Balsavich, Conrad, Lucas ir Kalvaitienei už bufeto paruošimą. Sutarta suruošti dar vieną gegužinę miesto recreation parke.

Taip pat nutarta ruošti 1960 m. Vasario 16 d. minėjimą Lafayette viešbutyje, pakviečiant burmistrą ir kitus žymesnius asmenis.

Po susirinkimo sugiedota Ilgiausių metų sekretorei Lucas jos gimimo dienos proga, padainuota lietuviškų dainelių ir apžidrėta Conradų Antique paroduvė.

D. Mekišius

Dalis Bostono Tautinių Šokių Grupės, vadovaujamos p. Ivaškienės.

Sarūno Lazdinio nuotrauka

Los Angeles lietuviai

Neaiškumai dėl koplyčios

Neseniai čia buvo nugirstas toks pasikalbėjimas tarp neutraus tautiečio ir karšto bendruomeninko (buvusio karšto parapininko).

- Kodėl taip susivaržėte su Los Angeles lietuvių Tautinių Fondo Valdyba ir būtinai norite atskirti namų Bendruomenės vardą?

- Dėl to, kad anuose namuose tautininkai neįsitraukė koplyčios, o Bendruomenės namuose mes galėsime turėti ir koplyčią.

- Koplyčią? Ar jau nebėra bažnyčių tikintiesiems pasimelsti?

- Tuo tarpu nebėra, nes lietuviai neteko šv. Kazimiero parapijos. Klebonas išsižadėjo lietuviškumo, persidavė vyskupijai, netekome bažnyčios, klebonijos, vienuolyno, parapijos salės ir viso bloko namų, kuriuos savo tikstantinėms aukomis buvome įsigiję. Tai dabar vėl reikės pradėti nuo lietuviškos koplyčios, į kurią atsikviestume gerą lietuvių misionierių. Ar tai ne puikus sumanymas?

- Labai geras. Bet kas bus toliau?

- Kas bus toliau, pamatysime. Bet dabar reikia pamokyti išdėvotą kleboną.

- Ar tik prietelius čia nenupaistai? Argi dar prieš dešimtį metų nežinojai, kad kiekvienas centas, kuris buvo aukojamas "Lietuviškai parapijai", iš karto buvo užrašomas, kaip airiškos vyskupijos nuosavybė?

- Tiesa, mes padarėme klaidą. Bet toliau nebedarysime. Ben-

drumenės namuose įtaisysime lietuvišką koplyčią, kurios pilnai užteks mūsų reikalams.

- Oi, prieteliau, ar tik nenori pakartoti tą pačią istoriją. Bus mažytė koplyčia, atvyks gerutis patriotas misionierius, jam reikės mažytės lietuviškos parapijos, pradžioje kuklūs klebonijos, paskui jau didesnės ir dar didesnės, paskui vienuolyno, paskui viso bloko namų, paskui mokyklos, ir tada kardinolas įves patvarkymą, kaip dabar su šv. Kazimiero parapija. Jei taip planuojate, tai aš geriau atšauksiu savo pasižadėjimą duoti šimtinę Bendruomenės namams. Atsargiau, prieteliau, su koplyčiomis. Jau matė, kaip pasibaigė.

- Maniau, kad tu esi bešališkas lietuvis ir padorus žmogus, bet dabar matau, kad jau imi galvoti, kaip tautininkas. Gėda!

- Nebuvau ir nesu tautininkų partijoje, bet taip galvoti man ne gėda. Kur liečiami lietuvių tautiniai reikalai, ten geriau būti tautininku, o ne koplycininku.

Du prieteliai išsiskyrė, beveik susipykę. O gaila ir negražu pyktis dėl tokio gero dalyko, kaip koplyčia.

Tebevyksta buvęs parapininkas, o dabar karštas bendruomenininkas (o gal ir koplycininkas?) mūsų smarkusis "Draugo" korespondentas jk.

Išskridęs aukštai, kaip aras, "Draugo" korespondencijoje (VII. 28 d.) jis džiūgiauja, kad Los Angeles lietuviai parodė "spontanišką entuziazmą" ir "realų

reikalo supratimą", nes į Bendruomenės apylinkės valdybos anketą lietuvių namų reikalais atsiliepė kelių tikstančių dolerių pasižadėjimais. Be abejo, tai gražus reiškinys. Tik nepamirškina, kad "pasižadėjimais" grįstas ne tik dangus, bet ir pragaro dugnas. Vieną kartą prieš vienuolika metų čia jau buvo toks pat "džiūgus reiškinys" ir "spontaniškas entuziazmas". Tada vadinamos nebažnytinės lietuvių organizacijos ir atskiri asmenys per trumpą laiką buvo irgi "pasižadėję" sudėti net per 12,000 dolerių lietuvių namams įsigyti. Bet tie pasižadėjimai ir namai ligi šiol ir pasiliko stratosferoje.

Kai Bendruomenės apylinkės valdyba tuos tikstančius surinks ne pasižadėjimais, o čekiais ar grynais pinigais, tik tuomet ji galės būti namų statytoja ar bent rimtas partneris su kitais dėl "Bendrinių namų". Tuo tarpu tai yra tuščias džiūgavimas.

Bet "Draugo" korespondentas ir toliau "tebestato bendrinius namus" iš tautininkų neapykantos molio. Nei iš šio, nei iš to jis vėl susapnuoja, kad kažkokios "tautinės spaudos" bendradarbis, esą, Dirvoje "baisiai nusigandęs" dėl "artėjančios lietuvių namų realybės". Deja, ta realybė popieriniais pasižadėjimais dar nelabai taip sparčiai artėja. Didėja tik korespondento įkarštis.

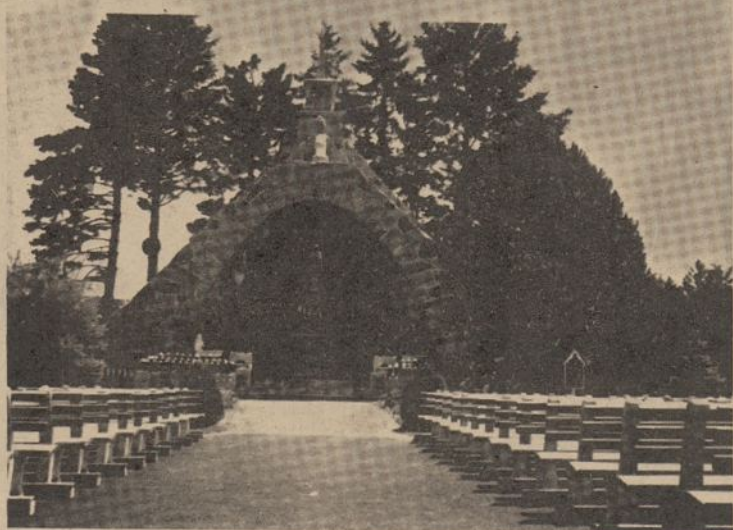
Tautinę spaudą jis vadina "tautine spauda" (su kabutėmis). Tautinė spauda yra tokia spauda, kuri pirmiausia rūpinasi lietuvių tautiniais reikalais. Jei tautiniais reikalais rūpinasi ir "Draugas" su savo korespondentu, tai ir jie yra tautinės spaudos dalyviai, ir mes nenorėtume juos rašyti su kabutėmis.

Neimsime į kabutes ir žodžio smogas, kuris toliau tebevargina korespondento galvą ir kvėpuojamuosius organus. Taip, kad jis net vidurinė susapnuoja, rašydamas: esą, "tautinės spaudos" dirvinio bendradarbio baisiam nusigandimui, - "vargu ką čia galės nulemti slaptos instrukcijos (kaikieno kam) perimti kolonijų gyvenimo vadovybes į "savo" rankas".

Iš tikro vargas, kai vis dar turime žmonių, kurie mano, kad jie "savo rankose" laiko lietuviškų kolonijų gyvenimo vadovybę ir vis bauginasi, kad nepatektų į "kitų rankas". Laimei, Los Angeles lietuvių daugumas turi nuosavą galvą ir nuosavas rankas, kuriomis tvarko savo gyvenimą ir uždirba pinigus, o taipgi duoda aukų bažnyčioms statyti ar tautiniams namams įsigyti. Tiems žmonėms dar nereikalingos svetimos rankos jų reikalams tvarkyti. Nelabai jiems baugu ir dėl to, kokie manijakai stengtųsi "pagriebti vadovybę į savo rankas".

Kartą tokie jau griebė, ir "vadovavo", ir "lietuvių dienas" ruošdavo parapijos vardu ir parapijos naudai. O kas iš to šandien beliko? Lietuviškos parapijos nebėra, o jos smarkieji "kolonijos vadai" įsikarščiauja eina prieš savo kleboną. Gal ir gerai, kad taip, nors pasivėlinę, eina. Bet negerai, kad nepasimokė ir kad jiems "priešų" vis dar per mažą. Dar savo sriubos neišsėrė, švaistosi šaukštais prieš tame reikale nieko dėtus Los Angeles tautininkus.

L. A. Augūras

Lietuvių pranciškonų vienuolyno Lurdo koplyčia, statyta pagal arch. Muloko projektą. Algio Rukšėno nuotrauka